

**UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA**

DIPLOMSKO DELO

NALOŽBENA ZAVAROVANJA ZAVAROVALNICE TRIGLAV

Ljubljana, marec 2007

DANIJELA TODIĆ

IZJAVA

Študentka DANIJELA TODIĆ izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom dr. RASTA HARTMANA in dovolim objavo diplomskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne __13.03.2007__

Podpis: _____

KAZALO

UVOD.....	1
1. NA SPLOŠNO O ZAVAROVANJU.....	2
1.1. ZAVAROVANJE	2
1.2. ZAVAROVALNICA	3
1.3. FUNKCIJA ZAVAROVANJA.....	3
1.4. ZAVAROVALNA DEJAVNOST V SLOVENIJI	4
1.5. ZAVAROVALNA DEJAVNOST SLOVENIJE V MEDNARODNEM PROSTORU	6
2. ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE.....	7
2.1. POJEM IN POMEN ŽIVLJENJSKEGA ZAVAROVANJA.....	7
2.2. ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE V LETU 2005	7
2.3. PRIMERJAVA ŽIVLJENJSKEGA IN NEŽIVLJENJSKEGA ZAVAROVANJA V LETU 2004	8
3. OBLIKE ŽIVLJENJSKIH ZAVAROVANJ V SLOVENIJI.....	9
3.1. MEŠANO ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE	9
3.2. NALOŽBENO ZAVAROVANJE	10
3.3. ŠTIPENDIJSKO ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE	11
3.4. DOTNO ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE	12
4. POGLAVITNE PREDNOSTI IN SLABOSTI NALOŽBENIH ZAVAROVANJ.....	12
4.1. PRIMERJAVA NALOŽBENEGA IN KLASIČNEGA ŽIVLJENJSKEGA ZAVAROVANJA	15
4.2. PRIMERJAVA NALOŽBENEGA ŽIVLJENJSKEGA ZAVAROVANJA IN NEPOSREDNEGA INVESTIRANJA V VZAJEMNE SKLADE	16
4.3. PRIMERJAVA MOŽNOSTI ZA DOLGOLOROČNO NALOŽBO PRIHRANKOV	17
5. PREDSTAVITEV ZAVAROVALNICE TRIGLAV.....	19
5.1. NASTANEK	19
5.2. ORGANIZIRANOST	19
5.3. POSLOVANJE V LETU 2005	20
6. PONUDBA NALOŽBENIH ZAVAROVANJ V ZAVAROVALNICI TRIGLAV.....	21
6.1. OBLIKE NALOŽBENIH ZAVAROVANJ ZAVAROVALNICE TRIGLAV	21
6.1.1. ENKRATNO NALOŽBENO ZAVAROVANJE.....	22
6.1.2. NALOŽBENO ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE.....	22
6.1.3. NALOŽBENO ZAVAROVANJE JUNIOR	22
6.2. INVESTICIJSKI SKLADI.....	23
6.2.1. VRSTE INVESTICIJSKIH SKLADOV	23
6.2.2. NALOŽBENE POLITIKE VZAJEMNIH SKLADOV	24
6.2.3. INVESTICIJSKI SKLADI ZAVAROVALNICE TRIGLAV.....	25
6.2.3.1. KRATKA PRIMERJAVA SKLADOV TRIGLAV DZU.....	26
6.2.3.2. INVESTICIJSKI SKLAD TRIGLAV SVET G80.....	26
6.2.3.3. INVESTICIJSKI SKLAD Z ZAJAMČENIM DONOSOM	27
6.2.3.4. VZAJEMNI SKLAD DELNIŠKI SVET IN VZAJEMNI SKLAD DELNIŠKI EVROPA VIPA INVEST.....	28
6.2.4. PRIMERJAVA STROŠKOV VLAGANJA V VZAJEMNE SKLADE.....	28
7. PRIMERJAVA NALOŽBENIH ZAVAROVANJ ZAVAROVALNICE TRIGLAV NA OSNOVI SPLOŠNIH POGOJEV	29
7.1. SPLOŠNE DOLOČBE.....	30
7.2. PONUDBA IN POLICA	30
7.3. OBVEZNOSTI ZAVAROVALNICE.....	30
7.4. OMEJITEV IN IZKLJUČITEV JAMSTVA ZAVAROVALNICE.....	31
7.5. OBVEZNOSTI ZAVAROVALCA IN POSLEDICE NEIZPOLNITVE TEH OBVEZNOSTI.....	31
7.6. DOGOVOR O ZAVAROVALNI VSOTI IN ZAVAROVALNI PREMIJI	31
7.7. IZBIRA INVESTICIJSKEGA SKLADA NA KATEREGA SE VEŽE VREDNOST ENOT PREMOŽENJA.....	32
7.8. PRERAČUN PREMIJE V ENOTE PREMOŽENJA.....	32
7.9. VREDNOST PREMOŽENJA NA OSEBNEM RAČUNU ZAVAROVALCA	33
7.10. SPREMEMBA RAZDELITVE SREDSTEV MED INVESTICIJSKIMI SKLADI.....	33
7.11. POSLEDICE ZARADI NEPLAČILA PREMIJE	34
7.12. MIROVANJE PLAČEVANJA PREMIJE	34
7.13. POVEČANJE ZAJAMČENE ZAVAROVALNE VSOTE	35

7.14.	ODKUP ZAVAROVANJA	35
7.15.	PREDUJEM	36
7.16.	OBNOVITEV ZAVAROVANJA	36
7.17.	PRETVORBA NALOŽBENEGA ŽIVLJENSKEGA ZAVAROVANJA	37
7.18.	IZPLAČILA PO ZAVAROVALNI POGODBI	37
7.19.	UDELEŽBA NA DOBIČKU	37
7.20.	DODATNA ZAVAROVANJA	38
7.21.	DODATNO NEZGODNO ZAVAROVANJE OTROK	38
7.22.	KRATKA PRIMERJAVA MED POLICAMI	39
8.	PRIMERJAVA NALOŽBENIH ZAVAROVANJ ZAVAROVALNICE TRIGLAV NA OSNOVI PRIČAKOVANE VREDNOSTI OB DOŽIVETJU	39
8.1.	PRIMERJAVA VIŠIN PRIČAKOVANE VREDNOSTI OB DOŽIVETJU GLEDE NA SPOL ZAVAROVANCA	41
8.2.	PRIMERJAVA VIŠIN PRIČAKOVANE VREDNOSTI OB DOŽIVETJU GLEDE NA STAROST ZAVAROVANCA	41
8.3.	PRIMERJAVA VIŠIN PRIČAKOVANE VREDNOSTI OB DOŽIVETJU GLEDE NA DOLŽINO ZAVAROVALNE DOBE	42
	SKLEP.	43
	LITERATURA	45
	VIRI	45

UVOD

V razvitih svetovnih ekonomijah naložbena zavarovanja že več desetletij pomembno vplivajo na rast trga življenjskih zavarovanj. Čeprav so klasična življenjska zavarovanja še vedno najpogostejša oblika, pa je tudi zaradi sprememb v svetovni ekonomiji v zadnjem desetletju porast deleža naložbenih zavarovanj čedalje opaznejši. Že v zgodnejših šestdesetih letih prejšnjega stoletja se je v državah z razvitimi trgi vrednostnih papirjev pojavila potreba po alternativnih oblikah zavarovanja, ki naj bi bila učinkoviteje udeležena pri vedno večjih donosih, ki jih je omogočal trg.

Na slovenskem trgu življenjskih zavarovanj so se sodobne oblike življenjskih zavarovanj, tako imenovana naložbena zavarovanja, predvsem zaradi nezadostne razvitosti lokalnega trga vrednostnih papirjev in lokalne zakonodaje, pojavile šele v letu 2001. Naložbena zavarovanja združujejo značilnosti življenjskih zavarovanj ter hkrati ponujajo možnost donosnejšega nalaganja sredstev v investicijske sklade. Večina naložbenih zavarovanj je konstruiranih tako, da je naložbeni del zavarovanja neposredno vezan na nek investicijski sklad, ki je lahko zunanji sklad, na primer vzajemni sklad ali notranji sklad, ki ga upravlja zavarovalnica sama. Taka zavarovanja so znana tudi pod imenom življenjska zavarovanja vezana na enote investicijskih skladov.

Po tržnem deležu življenjskih zavarovanj, med katerimi so tudi naložbena zavarovanja, je na prvem mestu Zavarovalnica Triglav. Omenjena zavarovalnica ponuja tri oblike naložbenih zavarovanj, katere bom predstavila v tem diplomskem delu.

Osnovni namen mojega diplomskega dela je predstaviti pomen naložbenih zavarovanj in življenjskih zavarovanj na sploh, prikazati oblike naložbenih zavarovanj Zavarovalnice Triglav, njihove značilnosti in primerjavo med njimi.

V prvem delu bom opredelila zavarovanje na sploh, kaj je njegova funkcija in kaj je to zavarovalnica. Nato bom predstavila slovensko zavarovalno dejavnost znotraj Slovenije in v mednarodnem prostoru.

V drugem delu bom predstavila pojem in pomen življenjskega zavarovanja, statistične podatke le tega na slovenskem zavarovalnem prostoru v letu 2005 ter njegovo primerjavo z neživljenjskim zavarovanjem.

Tretji del bo vseboval kratko predstavitev različnih oblik življenjskih zavarovanj, med njimi tudi naložbena zavarovanja, temo tega diplomskega dela.

Nadaljevala bom s četrtem delom in razmišljanjem o prednostih in slabostih naložbenih zavarovanj ter njihovi primerjavi s klasičnim življenjskim zavarovanjem in neposrednim investiranjem v vzajemne sklade.

Peti del tega diplomskega dela bo vseboval predstavitev naše največje zavarovalnice, to je Zavarovalnice Triglav, d.d., njene dejavnosti ter njenega poslovanja v letu 2005.

V šestem delu bo sledila predstavitev treh naložbenih zavarovanj zavarovalnice Triglav, prikazala bom investicijske sklade med katerimi lahko zavarovalci teh naložbenih zavarovanj izbirajo in primerjala stroške teh investicijskih skladov.

V sedmem delu bom primerjala naložbena zavarovanja zavarovalnice Triglav glede na njihove splošne pogoje in v osmem delu glede na pričakovane donosnosti ob doživetju.

V zadnjem delu diplomskega dela, v sklepu, pa bom poudarila kako pomembno je poznati kaj nam pri naložbenem zavarovanju zavarovalnica pravzaprav ponuja ter kakšne možnosti imamo pri posamezni obliki takega zavarovanja, še posebej pri naložbenih zavarovanjih, ki jih ponuja zavarovalnica Triglav.

Metodologija: Analiza literature ter javno dostopnih virov na Spletu.

1. NA SPLOŠNO O ZAVAROVANJU

1.1. ZAVAROVANJE

Zavarovanje je ustvarjanje gospodarske varnosti z izravnavanjem gospodarske nevarnosti (Boncelj, 1983, str. 13). Iz tega nedvournno izhaja, da je zavarovanje gospodarska dejavnost, katere cilj je ustvarjanje gospodarske varnosti in sredstvo za izravnavanje nevarnosti. V zavarovanju gre za ustvarjanje varnosti na podlagi velikega števila sklenjenih zavarovanj.

Za zavarovanje kot gospodarsko dejavnost pa je pomembno, da ne gre za dejavnost, s katero se izključno zasledujejo individualni pridobitni interesi posameznikov, temveč je zavarovalstvo v veliki meri partner države in družbe ne področju uresničevanja kolektivne in individualne socialne varnosti ljudi (Ivanjko, 1999, str. 13).

Tako lahko iz navedenega zaključimo vsaj dvoje. Prvič, da je zavarovanje gospodarska dejavnost, ki se neposredno odziva na dogajanja na trgu, ter da za to gospodarsko dejavnost v celoti veljajo zakoni konkurenčnosti in drugič, da je osrednje vprašanje pri zavarovanju in v zvezi z zavarovanjem varnost v najširšem pomenu besede.

1.2. ZAVAROVALNICA

Zakon o zavarovalništvu (ZZavar-UPB2, 2006, 1. člen) določa, da je zavarovalnica pravna oseba s sedežem v Republiki Sloveniji, ki je pridobila dovoljenje Agencije za zavarovalni nadzor za opravljanje zavarovalnih poslov.¹

Zavarovalnico razumemo kot institucijo ali organizacijo, kot gospodarsko ali vzajemno družbo, ki se ukvarja z zavarovalnimi ter z drugimi neposredno povezanimi posli (Pavliha, 2000, str. 86).²

Zavarovalnice so pomembni gospodarski subjekti slehernega narodnega gospodarstva. Najpomembnejša sta dva vidika njihovega delovanja. Najprej in na prvem mestu, kar je seveda osnovna dejavnost, prevzem rizikov, sklenitev zavarovanj in v primeru nastanka škodnih primerov izplačila poštene oziroma dogovorjene odškodnine. Druga skupina aktivnosti je povsem finančne narave. Gre za oblikovanje takšne kapitalske moči zavarovalnice, ki ji glede na obseg in vrste zavarovalnih poslov, ki jih opravlja, zagotavlja sposobnost, da v vsakem trenutku izpolni svoje zapadle obveznosti (likvidnost) in da je trajno sposobna izpolniti vse svoje obveznosti (solventnost) (ZZavar-UPB2, 2006, člen 104).

Zavarovalnice so dolžne poslovati gospodarno in skrbno z viri in naložbami tako, da so v vsakem trenutku sposobne izpolniti vse dospele obveznosti (Žnidaršič, 2004, str. 106).

Da bi zavarovalnica lahko uspešno opravljala zavarovalno dejavnost mora vključevati tri prvine (Boncelj, 1983, str.14):

- svojevrstno organizacijo (navznoter in navzven),
- gospodarsko in pravno samostojnost,
- njena temeljna (v največ primerih tudi edina) dejavnost je zavarovanje.

1.3. FUNKCIJA ZAVAROVANJA

Zavarovalništvo ima pomembno, dejansko nenadomestljivo vlogo na področju zagotavljanja materialne dimenzije varnosti. Nekateri avtorji uporabljajo pojmovno zvezo gospodarska varnost, pri čemer jo definirajo (Boncelj, 1983, str. 76) kot gotovost, da bo gospodarska nevarnost, ki je komplementarna, odpravljena z zavarovanjem v njeni gospodarski posledici, ali rečeno drugače, da bo z uresničevanjem gospodarske nevarnosti nastala škoda, nadomeščena z zavarovanjem (Žnidaršič, 2004, str. 51). To pa v praksi pomeni vrnitev v

¹ Zavarovalni posli po ZZavar-UPB2 so sklepanje in izvrševanje pogodb o premoženjskem in življenjskem zavarovanju ali pozavarovanju, razen obveznih socialnih zavarovanj.

² Z izrazom zavarovalnica poimenujemo danes v skladu s pozitivno zakonodajo zavarovalne delniške družbe, vzajemne zavarovalnice, pozavarovalnice, zavarovalni in pozavarovalni pool ter zavarovalno skupino.

prejšnje stanje, ali vzpostaviti takšnega, da je vse tako, kot da nevarnostnega dogodka in škode ni bilo.

Funkcija zavarovanja je varovanje posameznikovega premoženja, tako da se iz prispevkov mnogih, ki so izpostavljeni enakim nevarnostim, izplača zavarovalnina ali zavarovalna vsota tistim, ki se jim zgodi zavarovalni primer ali ki so upravičenci izplačila ob zavarovalnem primeru.

1.4. ZAVAROVALNA DEJAVNOST V SLOVENIJI

Z vstopom Slovenije v EU 1. maja 2004 je slovenski zavarovalni trg doživel občutne spremembe. Zanimanje tujih zavarovalnih družb za poslovanje na slovenskem trgu je preseglo vsa pričakovanja. Zdi se da so te le čakale na formalni vstop Slovenije v EU, ko so bile za tujce odstranjene še zadnje ovire za trženje zavarovanj v Sloveniji. Tako je bilo 25. aprila 2005 na seznamu družb, ki so pridobile dovoljenje Agencije za zavarovalni nadzor za poslovanje v Sloveniji, več kot 120 družb.

Prihod tujih zavarovalnih družb na slovenski zavarovalni trg je prispeval k dinamičnosti domačega razpona zavarovalnih storitev in povečal višino obračunanih premij v različnih zavarovalnih vrstah, ki so bile v preteklosti slabo razvite. Največji delež tržnih inovacij je bil zaznan na področju življenjskih zavarovanj.

V januarju 2005 je Slovenica, zavarovalniška hiša, ustanovila posebno zavarovalno družbo imenovano SlovenicaŽivljenje - življenjska zavarovalnica. 28. junija 2005 sta se za projekt povezovanja odločili zavarovalnici Slovenica, d.d. Ljubljana in Adriatic, d.d. Koper.

Po lastništvu lahko zavarovalne družbe razdelimo na domače in tiste s tujim kapitalom. Družb s slovenskim kapitalom je med vsemi največ, in sicer 13, kar je enako kot leta 2004. Tuji kapital je v večjem ali vsaj polovičnem deležu zastopan v delniških družbah Arag, Generali, Grawe, Merkur in NLB Vita, zelo malo pa ga je v zavarovalnici AdriaticSlovenica in pozavarovalnici Sava. Po koncu lastninjenj te največje slovenske pozavarovalnice in največje slovenske zavarovalnice Triglav je zdaj njuna večinska lastnica država, ki si prizadeva okoli njiju oblikovati dva zavarovalniška stebra.

V slovenskem zavarovalnem sektorju trenutno posluje 20 družb, od katerih je 18 zavarovalnic in 2 pozavarovalnici, med katerimi je v Slovensko zavarovalno združenje (v nadaljevanju SZZ) včlanjenih 17 družb (13 zavarovalnic, dve pozavarovalnici in dve druge članice). Krekova zavarovalnica d.d., avstrijska zavarovalnica Wiener Stadtische in Victoria zavarovalnica pa so 3 zavarovalnice, ki niso članice SZZ.

Članstvo v SZZ je prostovoljno. Obvezno je le v primeru trženja obveznih avtomobilskih zavarovanj.

Glede na določbe Zakona o zavarovalništvu je pričakovati, da se bo število kompozitnih zavarovalnic v Sloveniji sčasoma zmanjšalo zaradi logične razdelitve portfelja. V letu 2005 je bilo kompozitnih 7 družb (8 družb v letu 2004), 4 so samo življenjske (3 družbe v letu 2004) in 4 samo premoženjske (enako v letu 2004). Pri tem naj opozorim na posebnost pri Triglav zdravstveni zavarovalnici, ki smo jo v preteklosti zaradi njenega portfelja prikazovali kot življenjsko zavarovalnico, v letu 2005 pa jo štejemo tudi med zdravstvene zavarovalnice.

Statistični podatki za leto 2005 kažejo, da se slovenska zavarovalna dejavnost uspešno razvija. Prav v zadnjih nekaj letih je rast premije še zlasti strma. Stopnja rasti zbrane zavarovalne premije vse od leta 1997 ni bila nikoli manjša od 10 %, razen v letu 2005 ko pade na 6,6 %, kar pa je še vedno spodbudno za prihodnost slovenskega zavarovalništva. Leta 2005 so zavarovalnice in druge članice SZZ zbrale za 371,2 mrd SIT (1,549 mrd EUR) bruto obračunane premije, kar je za 6,6 % več kot leto prej in predstavlja 5,66 % BDP.

Pomembna značilnost slovenskega zavarovalnega trga je vztrajna rast tržnega deleža življenjskih zavarovanj na račun padanja tržnega deleža premoženjskih zavarovanj. Zbrana bruto obračunana premija slednjih se je povečala za 5,7 %, pri življenjskih zavarovanjih pa za 8,6 %. Torej še zlasti uspešno se razvija področje življenjskih zavarovanj, kjer je bilo zbranih 111,4 mrd SIT (464,8 mio EUR), s premoženjskimi zavarovanji pa 259,8 mrd SIT (1,084 mrd EUR) premij.

Večino, tj. 93 % vse zbrane premije (345 mrd SIT ali 1,440 mrd EUR) so zbrale klasične zavarovalnice. Njihov delež v vsej bruto obračunani premiji se je od leta 2004 povečal za 9,9 %. Druge članice SZZ so zbrale 26,2 mrd SIT (109 mio EUR) bruto obračunane premije,

Uspešno sta v letu 2005 poslovali tudi obe pozavarovalnici. Pozavarovalnica Sava je zbrala 57,1 % vse pozavarovalne premije, kar je za 2,7 odstotne točke manj kot leta 2004, medtem ko se je tržni delež pozavarovalnice Triglav Re povečal od 40,2 % v letu 2004 na 42,9 % v letu 2005. Njuna skupna pozavarovalna premija se je povečala za 8,6 % in je ob koncu leta 2005 znašala skoraj 38,7 mrd SIT (161,36 mio EUR).

Prvo mesto po tržnem deležu družb na slovenskem trgu je tudi v letu 2005 obdržala zavarovalnica Triglav s tržnim deležem 39,75 % (kar je več kot leta 2004 – 39,4 %). Med klasičnimi zavarovalnicami pa je njen delež večji, in sicer 42,77 %, kar je več kot leto prej. Drugi največji zavarovalnici, zavarovalnici Vzajemna, je leta 2005 tržni delež padel na 14,85 %, tretja največja zavarovalna družba na slovenskem trgu pa je bila zavarovalnica AdriaticSlovenica, ki ji je z 12,91 % tržnim deležem s tretjega v letu 2004 na četrto mesto v letu 2005 izrinila zavarovalnico Maribor s tržnim deležem 12,15 %. Tako te 4 največje zavarovalnice obvladujejo do 80 % slovenskega zavarovalnega trga, medtem ko ostalih 11 zavarovalnih družb le eno petino celotnega trga. Zavarovalnice s tujim kapitalom (Arag,

Grawe, Merkur, Generali in NLB Vita) so od leta 2004 povečale skupni tržni delež na 7,96 %. Država Slovenija pa je z 60 % tržnim deležem v letu 2005 še vedno eden največjih lastnikov slovenskega zavarovalnega trga.

Po tržnih deležih življenjskih zavarovanj (brez premije prostovoljnih dodatnih pokojninskih zavarovanj) so na prvih treh mestih zavarovalnice Triglav (47,43 %), Maribor (13,58 %) in Merkur (8,83 %). Vsem trem in tudi nekaterim drugim življenjskim zavarovalnicam se je tržni delež pri življenjskih zavarovanjih zmanjšal na račun prihoda nove življenjske zavarovalnice NLB Vita, ki se je v tej skupini v letu 2005 povzpela na 4. mesto s tržnim deležem 7,35 %.

Ob koncu leta 2005 je bilo v zavarovalništvu zaposlenih 5.948 oseb ali 3,3 % več kot leta 2004, od tega v zavarovalnicah 5.878 oseb, v pozavarovalnicah pa 70. V prodaji zavarovanj je bilo zaposlenih 28 % oseb več kot leta 2004, to je okoli 2.705 oseb ali 45 % vseh (Statistični zavarovalniški bilten 2006, 2006).

1.5. ZAVAROVALNA DEJAVNOST SLOVENIJE V MEDNARODNEM PROSTORU

Ta točka vsebuje primerjalne in izvedene statistične podatke po 25 izbranih državah Evropske Unije, ki umeščajo slovensko zavarovalno dejavnost na razmeroma ugodno mesto. Slovenija je prikazana s podatki za leto 2005, druge države pa za leto 2004, kar pa na uvrstitev Slovenije bistveno ne vpliva.

Medtem ko se je število zavarovalnih družb, v zavarovalnicah zaposlenih oseb in zbranih premij v EU zmanjšalo, se je v Sloveniji povečalo, s tem pa tudi delež Slovenije pri teh treh podatkih. Slovenska zavarovalna premija je leta 2005 z 1,549 mrd EUR ali 5,7 % BDP predstavljala 0,06 % vse svetovne zavarovalne premije. To je več kot v letu 2004 in po t.i. kazalcu zavarovalne penetracije Slovenija že dosega dobrih 66,43 % (65 % v letu 2004) zavarovalne penetracije v EU. Delež slovenskega zavarovalništva v evropskem se je zmanjšal od 0,18 % v letu 2004 na 0,17 % v letu 2005. Po premiji na prebivalca (774 EUR) se je Slovenija uvrstila za Portugalsko in pred Grčijo in je že dosegla tretjino povprečja zavarovalne gostote v petindvajseterici držav EU.

V EU se je v letu 2004 število zavarovalnih družb zmanjšalo za 42 družb, število zaposlenih v zavarovalnicah pa za 665 oseb. Na drugi strani pa je v Sloveniji v letu 2005 število zavarovalnih družb ostalo nespremenjeno, število zaposlenih pa se je povečalo za 188 oseb. (Statistični zavarovalniški bilten 2006, 2006).

2. ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE

2.1. POJEM IN POMEN ŽIVLJENJSKEGA ZAVAROVANJA

Zavarovanje lahko definiramo s stališča družbe in s stališča posameznika.

Z vidika družbe lahko osebna, to je nezgodna in druga življenjska zavarovanja definiramo kot socialno shemo, s čimer posamezniki prenašajo finančne rizike povezane z izgubo življenja ali zdravja, na skupino posameznikov in ima za posledico zbiranje sredstev teh posameznikov z namenom izpolnjevanja obveznosti, ki jih povzročijo negotove finančne izgube, povezane z izgubo življenja ali zdravja (Bogataj, 1998, str. 6).

Ta definicija vključuje tri ključne dejavnike:

- obstajati mora riziko izgube življenja ali zdravja,
- za obstoj zavarovanja mora obstajati prenos rizika s posameznika na skupino,
- obstajati mora delitev izgube (porazdelitev) med člane skupine.

Z vidika posameznika lahko definiramo življenjsko zavarovanje kot pogodbo (zavarovalno polico), kjer ena stranka (lastnik zavarovalne police) plačuje določeni denarni znesek (premijo) drugi stranki (zavarovalnici), v zameno pa se zavarovalnica zavezuje, da bo plačala ali izplačevala določen denarni znesek, če posameznik, katerega življenje je zavarovano, umre ali slučajno utрпи neko bolezen ali nezmožnost za delo med trajanjem zavarovanja oziroma doživi s pogodbo določeno starost (Bogataj, 1998, str. 7).

Gospodarski in socialni pomen življenjskega zavarovanja izhaja iz njegovega namena. Varuje posameznika in družino pred gospodarsko škodo ter izboljšuje dohodke. Preprečuje, da bi posamezniki padli na nižjo socialno stopnjo in da bi bile družine odvisne od podpore oziroma posojila ob dogodkih, ki zahtevajo večje izdatke ali povzročajo zmanjšanje dohodkov. Sočasno pa preprečuje še večje psihične strese prizadetih ljudi (Mehr, 1970, str. 1-3).

Namen življenjskega zavarovanja je preprečiti oziroma ublažiti denarne težave do katerih lahko pride ob smrti človeka. Po drugi strani pa je njegov namen tudi boljše življenje zavarovancev, ki doživijo dogovorjeno zavarovalno dobo.

2.2. ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE V LETU 2005

Življenjsko zavarovanje se, kot kažejo visoke stopnje letne rasti obračunanih zavarovalnih premij, na slovenskem zavarovalnem trgu zelo hitro razvija. Takšna rast je predvsem posledica novih oblik naložbenih zavarovanj vezanih na naložbene in pokojninske sklade. Zavarovalnice živahno in uspešno tekmujejo s ponujanjem novih zavarovalnih produktov življenjskih zavarovanj, vse bolj vezanih na naložbeno tveganje. Obvladujejo skoraj 39 vzajemnih skladov, katerih število pa se še povečuje. Zavarovanci naložbenih zavarovanj, katerih je bilo skoraj 420 tisoč v letu 2005 (360 tisoč v letu 2004), pa običajno tveganje

takšnega zavarovanja nosijo sami. Raven tveganja pa si lahko sami izberejo glede na lastno presojo oziroma naklonjenost tveganju. Obstajajo tri glavne vrste skladov: delniški, mešani in obvezniški skladi, od katerih so glede na višino pričakovanih donosov najbolj tvegani delniški, najmanj pa obvezniški. Medtem ko so pričakovani donosi najvišji pri delniških skladih in najmanj pri obvezniških skladih. Odvisno od vrste sklada in dolžine naložbenega obdobja oziroma časovnega horizonta naložbe, so pričakovani donosi lahko manjši od enega odstotka in lahko dosegajo tudi višino kot je 200 %.

Zavarovalne družbe so v letu 2005 zbrale 47,8 mrd SIT (199,4 mio EUR) obračunane bruto premije iz življenjskega zavarovanja vezanega na enote investicijskih skladov, kar predstavlja okoli 43 % celotne zbrane premije vseh oblik življenjskih zavarovanj, ki so znašale 111,4 mrd SIT (465 mio EUR). Znesek zbrane premije življenjskih zavarovanj se je v enem letu povečal za 8,6 %, medtem ko se je od leta 2003 do leta 2004 povečal kar za 43,8 %. Tako se je leta 2003 prvič zgodilo, da je bil znesek premije življenjskih zavarovanj višji od zneska premije zdravstvenih zavarovanj ali katerekoli druge zavarovalne vrste, tako je ostalo tudi v letih 2004 in 2005 in se bo verjetno tako nadaljevalo tudi v prihodnje. V primerjavi z letom 2004 je bilo v letu 2005 število zavarovancev, ki so nosili naložbeno tveganje, 16 % več in zbranih premij dobrih 20 % več.

V letu 2005 glede na leto 2004 na prvem mestu ni več klasično mešano zavarovanje za primer smrti in doživetja z 43 mrd SIT (180,3 mio EUR) temveč ga je prehitelo življenjsko zavarovanje vezano na enote investicijskih skladov z 47,8 mrd SIT (199,4 mio EUR).

Škodni rezultat se je pri življenjskih zavarovanjih od 44,06 % v letu 2004 izboljšal na 29,33 % v letu 2005. Znesek kosmatih odškodnin se je v enem letu povečal kar za 72,3 %, medtem ko se je v letu prej manj, in sicer za 69,4 %, zavarovalnice pa so zavarovancem leta 2005 izplačale 32,7 mrd SIT (136,3 mio EUR) življenjskih zavarovanj, kar je 25 % manj kot v letu 2004. Znesek kosmatih odškodnin se je najbolj povečal pri zavarovanju za primer poroke oz. rojstva, in sicer za 169,5 %, najbolj zmanjšal pa pri življenjskih zavarovanjih vezanih na enote investicijskih skladov in sicer za 84,5 %, to je od 15 mrd SIT (61,7 mio EUR) v letu 2004 na 2,3 mrd SIT (9,5 mio EUR) v letu 2005.

Poleg nezadržne rasti bruto obračunanih premij življenjskih zavarovanj, narašča tudi gospodarski pomen življenjskih zavarovanj in v letu 2005 predstavlja 1,7 % BDP ter 30,01 % celotne bruto obračunane zavarovalne premije.

2.3. PRIMERJAVA ŽIVLJENJSKEGA IN NEŽIVLJENJSKEGA ZAVAROVANJA V LETU 2004

Vsa druga zavarovanja, ki jim rečemo tudi neživljenjska ali premoženjska zavarovanja in jih

je v Sloveniji kar 18 vrst, počasi a vztrajno izgubljajo tržni delež na račun življenjskih zavarovanj. Pred desetimi leti je bil njihov delež v celotnem portfelju skoraj 90 %, leta 2005 pa le še 70 %. V primerjavi z življenjskimi zavarovanji, je bila njihova rast bolj skromna, saj se je z 8,3-odstotne rasti v letu 2004 zmanjšala na 5,7-odstotno rast v letu 2005. Kljub temu pa absolutni znesek bruto obračunane premije premoženjskih zavarovanj vztrajno raste.

Zavarovalnice so pri neživljenjskih zavarovanjih obračunale za 259,8 mrd SIT (1.08 mrd EUR) bruto premij, od katerih največ, to je 73,2 mrd SIT (305,6 mio EUR) pri zavarovanju odgovornosti pri uporabi motornih vozil in nekoliko manj pri prostovoljnem zdravstvenem zavarovanju. Izplačale pa so za 177 mrd SIT (738,5 mio EUR) odškodnin, kar je za 0,4 % manj kot leta 2004. Škodni rezultat se je zato nekoliko izboljšal.

V letu 2005 je bila med neživljenjskimi zavarovanji najvišja rast bruto obračunanih premij zabeležena pri zavarovanju stroškov postopka (133,8 %), najbolj pa se je zmanjšala pri zavarovanju odgovornosti pri uporabi zrakoplovov in pri letalskem zavarovanju, pri katerem je zanimivo v letu 2004 bila tu zabeležena najvišja rast.

Leta 2005 se je bruto obračunana premija zdravstvenih zavarovanj zmanjšala za 0,6 %, v skupini pa se je delež teh zavarovanj zmanjšal (od 28 % v letu 2004 na 26,4 % v letu 2005) na račun povečanja deleža zavarovanja odgovornosti (od 31 % v letu 2004 na 31,7 % v letu 2005) in kasko zavarovanja (od 13 % v letu 2004 na 14,4 % v letu 2005).

3. OBLIKE ŽIVLJENJSKIH ZAVAROVANJ V SLOVENIJI

Življenjska zavarovanja spadajo med vsotna zavarovanja. V zavarovalni polici je določena zavarovalna vsota, ki se izplača upravičencu, ko se dogodi zavarovalni dogodek (zavarovalni primer) (Bogataj, 1998, str. 9).

Življenjsko zavarovanje temelji na negotovosti trajanja življenja človeka in zaradi tega lahko zavarovalni dogodek predstavlja:

- smrt osebe, na katere življenje se zavarovanje nanaša,
- preživetje osebe, na katere življenje se zavarovanje nanaša do trenutka, ki je naveden v pogodbi oz. doživetje določene starosti.

Sodobne zavarovalnice za življenjsko zavarovanje, poleg zavarovanja za primer smrti in doživetja, ponujajo tudi pokojninska, naložbena, štipendijska in druga zavarovanja.

3.1. MEŠANO ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE

Zavarovalni dogodek pri mešanem življenjskem zavarovanju, imenovanem tudi zavarovanje za primer smrti in doživetja, je smrt zavarovanca v določeni dobi, določeni v zavarovalni

pogodbi, in tudi preživetje zavarovanca v določeni dobi. Prav zaradi te kombinacije je med vsemi življenjskimi zavarovanji najbolj razširjeno.

Mešano življenjsko zavarovanje je zavarovanje in hkrati varčevanje. Ko zavarovana oseba doživi zavarovalno dobo, zavarovalnica upravičencu izplača dogovorjeno zavarovalno vsoto s pripisanimi dobički. Upravičenec lahko izbira med izplačilom zavarovalne vsote v enkratnem znesku in/ali izplačevanjem v obliki mesečne rente (Interno gradivo Zavarovalnice Triglav, d.d., 2006).

V primeru smrti zavarovane osebe med trajanjem zavarovanja se upravičencu izplača zavarovalna vsota za primer smrti skupaj z do tedaj pripisanimi dobički.

Pri mešanem življenjskem zavarovanju Zavarovalnice Triglav, d.d., sta z isto zavarovalno pogodbo lahko zavarovani tudi dve osebi, kar imenujemo vzajemno mešano življenjsko zavarovanje. V primeru smrti ene od zavarovanih oseb pri tej obliki mešanega življenjskega zavarovanja zavarovalnica izplača upravičencu dogovorjeno zavarovalno vsoto. V tem primeru zavarovanje preneha veljati (Interno gradivo Zavarovalnice Triglav, d.d., 2006).

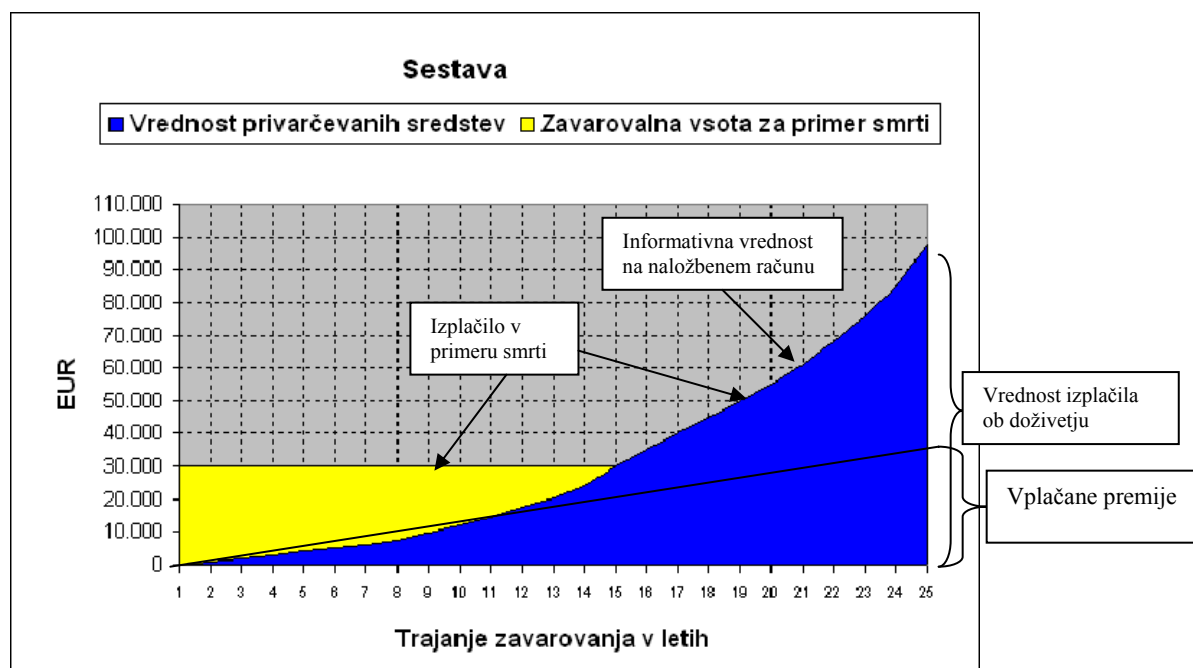
3.2. NALOŽBENO ZAVAROVANJE

Naložbena zavarovanja ali zavarovanja pri katerih zavarovalec prevzame naložbeno tveganje predstavljajo povezavo dveh pomembnih instrumentov: življenjska zavarovanja in varčevanje na kapitalskih trgih. Ponudba slovenskih zavarovalnic na področju naložbenih zavarovanj je zelo velika. To so tako imenovane naložbene police. Le odločiti se je treba kam bomo vlagali denar-v naša ali tuja podjetja-in s kakšnim tveganjem bomo to počeli.

Premija pri naložbenem zavarovanju je tako kot pri klasičnem zavarovanju, sestavljena iz rizičnega in varčevalnega dela, zavarovalec pa lahko sam izbira v kakšne vrste skladov se bo nalagal varčevalni del njegove premije. Z varčevalnim delom zavarovalne premije zavarovanec torej vstopi na trg kapitala, s tem prevzame naložbeno tveganje povezano s spremembo vrednosti točk investicijskih skladov in dobi možnost doseganja višjih donosov in posledično višjega privarčevanega zneska ob izteku.

Ob začetku zavarovanja se določi zjamčena zavarovalna vsota za primer smrti, ki jo zavarovanec med trajanjem zavarovanja lahko spreminja. To pomeni, da zavarovalnica v primeru smrti, upravičencu izplača vsaj zjamčeno zavarovalno vsoto, tudi če je vrednost premoženja na investicijskem računu nižja. V primeru smrti ko je vrednost premoženja na investicijskem računu višja od zjamčene zavarovalne vsote, pa zavarovalnica upravičencu izplača vsa sredstva na računu (glej Slika 1, na str. 11).

Slika 1: Razlaga mehanike vlaganj v življenjsko zavarovanje vezano na investicijske sklade

Grafikon predstavlja primer moškega zavarovanca, starega 30 let. Mesečna premija znaša 100 EUR, zavarovalna doba je 25 let in predvideni letni donos je 11 %. Grafikon nam pokaže, da je v prvem obdobju glavčina mesečne premije namenjena oblikovanju zavarovalne vsote za primer smrti. Samo manjši del premije se vlaga v vzajemne sklade. Delež vlaganj mesečnih premij v vzajemne sklade se z leti povečuje, dokler ni dosežena celotna vsota.

Vir: Vadoli.com, 2006; lastni prikaz.

Na polici lahko zavarovanec izbira med različnimi skladi z različno naložbeno strategijo. Zavarovalnice ponujajo umirjene obvezniške, zmerno tvegane mešane in dinamične delniške sklade. Lahko se odloči in varčuje v več vzajemnih skladih hkrati ali pa med trajanjem zavarovanja prenese sredstva iz enega vzajemnega sklada v drugega, vezanega na naložbeno polico.

Naložbena zavarovanja tako omogočajo enostaven način dostopa do varčevanja na kapitalskem trgu. Ker je naložbena polica zelo prilagodljiva, lahko zavarovalec doseže višje stopnje donosnosti (in seveda nižje), dosežen donos iz naložb v investicijske sklade pa gre v celoti zavarovalcu. Sam se določa o svoji naložbeni politiki oziroma polico prilagaja svojim življenjskim potrebam in ciljem. Pod ugodnimi pogoji pa lahko sklene tudi dodatno nezgodno zavarovanje, zase in za otroka (Kaj je naložbena polica?, 2006).

3.3 ŠTIPENDIJSKO ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE

Štipendijsko zavarovanje je oblika življenjskega zavarovanja, ki predstavlja kombinacijo zavarovanja in varčevanja. Namen štipendijskega zavarovanja je, da se otroku z varčevanjem od dogovorjenega dne in za dogovorjeno dobo zagotovi izplačevanje štipendije, ob tem pa je zavarovalec v času plačevanja premije še življenjsko zavarovan.

V primeru, če pa zavarovana oseba v času plačevanja premije umre, štipendijo otroku izplačuje zavarovalnica, premije pa ni več potrebno plačevati.

Štipendijsko zavarovanje lahko sklene vsakdo (v okviru starostnih omejitev-od 18 do 65 let), ne glede na obstoj sorodstvene zveze z otrokom. Upravičenec do štipendije pa je lahko tako otrok kot odrasla oseba, ki jo določi zavarovalec. Starost otroka oziroma upravičenca, ki bo prejemal štipendijo, ne vpliva na zavarovanje. Prav tako ni nujno, da bo otrok nadaljeval šolanje na srednji šoli ali fakulteti.

Zavarovalec lahko v dobi plačevanja premije upravičenca do štipendije tudi zamenja. Med izplačevanjem štipendije pa zamenjava upravičenca ni več mogoča (Interno gradivo Zavarovalnice Triglav, d.d., 2006).

3.4. DOTNO ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE

Dotno zavarovanje je oblika življenjskega zavarovanja, pri katerem zavarovalec z varčevanjem otroku zagotovi doto in je obenem ves čas plačevanja premije življenjsko zavarovan. Sklene ga lahko vsakdo, ne glede na obstoj sorodstvene zveze z otrokom.

Ob sklenitvi zavarovanja sam izbere višino dote ali višino premije ter upravičenca zavarovanja, ki bo doto prejel ob svoji poroki. Če se med svojim 18. in 25. letom ne bo poročil, bo doto oziroma zavarovalno vsoto prejel ob dopolnjenem 25. letu starosti. Če pa se bo poročil že pred svojim 18. letom, bo doto prejel takoj, ko ga dopolni.

V primeru smrti zavarovane osebe v času plačevanja premije se le-ta preneha plačevati, otrok pa je kljub temu upravičen do izplačila dote v višini in v obdobju, ki je bilo dogovorjeno ob sklenitvi zavarovanja. To je bistvena prednost dotnega zavarovanja pred podobnimi oblikami varčevanja za otroke v bankah.

V dobi plačevanja premije upravičenca ni možno spremeniti, saj je višina zavarovalne vsote (dote) oziroma premija odvisna tudi od njegove starosti ob sklenitvi zavarovanja (Interno gradivo Zavarovalnice Triglav, d.d., 2006).

4. POGLAVITNE PREDNOSTI IN SLABOSTI NALOŽBENIH ZAVAROVANJ

- Prednosti:

- Naložbena življenjska zavarovanja omogočajo *aktivnejši pristop k zavarovanju*. Z izbiro investicijskega sklada in s tem naložbene politike omogočajo zavarovalcu aktivno sodelovanje pri upravljanju njegovega premoženja in posredni vstop na kapitalski trg z relativno nizkimi mesečnimi vplačili.

- Na daljši rok praviloma prinašajo *višje donose*, hkrati pa ohranjajo ugodnosti življenjskih zavarovanj.
- Ob doživetju zavarovalne dobe prejme upravičenec za doživetje zavarovalno vsoto, ki je enaka vrednosti privarčevanega premoženja na naložbenem računu zavarovalca.
- *Možnost prenosa sredstev med investicijskimi skladi*. Skladi se zaradi različne strukture naložb razlikujejo po stopnji tveganosti in donosnosti. Zavarovalec lahko svojo odločitev, v kateri sklad naj zavarovalnica usmeri več sredstev, spreminja ves čas med trajanjem zavarovanja.
- S sklenitvijo ene izmed oblik naložbenih zavarovanj zavarovalec *sam prevzame naložbeno tveganje*, povezano s spremembo vrednosti premoženja izbranega investicijskega sklada. Sam namreč določi razdelitev zavarovalne premije med izbrane investicijske sklade, na katere bo zavarovalnica vezala vrednost njegove naložbe. S tem zavarovalec sam vpliva na izbiro oblike naložbe.
- Zavarovalec poskrbi za *socialno varnost tako sebe kot svojih najbližjih* (življenjsko zavarovanje, ki ščiti najbližje pred izgubo zavarovalčevega dohodka v primeru njegove smrti, lahko nadgradi z nezgodnim, pri čemer je še posebej pomembno zavarovanje za primer invalidnosti).
- *Oprostitev plačila davkov* (glej Tabela 1, na str. 14):
 - *davek od prometa zavarovalnih poslov* v višini 6,5 % se pri plačilu premije ne obračuna, če je življenjsko naložbeno zavarovanje sklenjeno vsaj za 10 let. Obračuna in plača se le v primeru odkupa zavarovanja pred potekom 10-ih let trajanja zavarovanja.
 - po veljavni davčni zakonodaji se *dohodek iz življenjskega zavarovanja* (kamor spada tudi naložbeno življenjsko zavarovanje), ki je definiran kot razlika med izplačano zavarovalnino ter vplačanimi premijami, šteje med obresti, od katerih se plačuje dohodnina. Dohodek oziroma donosi, ki jih zavarovanci pridobijo z vlaganji v vzajemne sklade, pa po Zakonu o dohodnini niso obdavčeni v primeru :
 - doživetja, če sta zavarovalec in upravičenec ista oseba in hkrati zavarovalna doba ni krajša od 10-ih let;
 - smrti zavarovane osebe.

Na drugi strani pa so kapitalski dobički na donose iz naslova *direktnih naložb v vzajemne sklade* obdavčeni vse do 20 let trajanja naložbe.

- Možnost *spremljanja vrednosti enot premoženja* posameznega investicijskega sklada na spletnih straneh in v dnevnikih časopisih.
- *Ponudba zanesljivih finančnih institucij*.

Tabela 1: Tabela obdavčitve življenjskih zavarovanj

Predmet obdavčitve	Sklenitev zavarovanja za manj kot 10 let	Sklenitev zavarovanja za vsaj 10 let
Premija	obdavčena (6,5 %)	ni obdavčitve
Zavarovalna vsota za primer doživetja	plačilo dohodnine	plačilo dohodnine, če zavarovalec ni upravičenec do izplačila
Zavarovalna vsota za primer smrti	ni obdavčitve	ni obdavčitve
Odkupna vrednost (pretrganje pogodbe)	plačilo dohodnine	pred potekom desetih let, plačilo 6.5 - odstotnega davka od odkupne vrednosti in plačilo dohodnine, po poteku desetih let plačilo dohodnine, če zavarovalec ni upravičenec za izplačilo

Vir: Zakon o davku od prometa zavarovalnih poslov, 2006; Zakon o dohodnini, 2006.

- Slabosti:

Osnovni dejavniki tveganja, ki so povezani z naložbo vlagatelja v investicijske kupone vzajemnega sklada so:

- *Tržno tveganje:* Vzajemni sklad je z naložbami v tržne vrednostne papirje in instrumente denarnega trga izpostavljen nihanju vrednosti teh naložb in posledično nihanju vrednosti enote premoženja. Vrednost naložb lahko na trgu zraste ali pade kot posledica ekonomskih ali političnih sprememb, ali kot posledica spremembe finančnega položaja izdajatelja.
- *Obrestno tveganje:* Vzajemni sklad svoja sredstva vlaga v obveznice in druge dolžniške vrednostne papirje, katerih vrednost se spreminja glede na gibanje obrestnih mer. V primeru dviga obrestnih mer vrednost dolžniških naložb praviloma pade. Na drugi strani, v primeru padca obrestnih mer, vrednost dolžniških naložb praviloma zraste. Dolžniški vrednostni papirji z višjo občutljivostjo na spremembe obrestnih mer in daljšim časom do zapadlosti so na eni strani praviloma bolj donosni, na drugi strani pa njihova vrednost praviloma bolj niha.
- *Kreditno tveganje:* Kreditno tveganje je tveganje, da izdajatelj oz. nasprotne stranke ne bodo izpolnile obveznosti iz naslova vrednostnih papirjev, ki so v lasti vzajemnega sklada. Tveganje predstavlja tudi možnost zmanjšanja kreditne sposobnosti vrednostnih papirjev v naložbah vzajemnega sklada, kot posledica spremembe finančnega položaja izdajatelja. Manjša kreditna sposobnost lahko povzroči večje nihanje v vrednosti vrednostnega papirja in vrednosti enote premoženja vzajemnega sklada. Prav tako lahko manjša kreditna sposobnost vpliva na likvidnost vrednostnega papirja in otežuje možnost prodaje naložbe.
- *Valutno tveganje:* Valutno tveganje je tveganje, da lahko spremembe deviznega tečaja vplivajo na vrednost naložb vzajemnega sklada, ki so locirane v tujini (naložbe v tujih valutah). V skladu z naložbeno politiko sklada je poseben poudarek na tveganju sprememb tečajev lastniških vrednostnih papirjev, ki lahko vplivajo na večje nihanje vrednosti enote premoženja kot v primeru večje razpršitve naložb med vse naložbene razrede (delnice, obveznice, denar). V skladu z naložbeno politiko in sestavo znotraj

naložbenih razredov se z regijsko in panožno razpršitvijo naložb ter razpršitvijo po različnih izdajateljih to tveganje zniža.

- *Izplačila iz zavarovanj prej kot v desetih letih so obdavčena*, saj je potrebno plačati davek od prometa zavarovalnih poslov in dohodnino. Če zavarovalec (tisti, ki plačuje zavarovalno premijo) ni hkrati tudi upravičenec do izplačila, mora upravičenec plačati dohodnino od razlike med izplačanim in vplačanim zneskom (torej od donosa iz tega zavarovanja), tudi če je od sklenitve zavarovanja minilo več kot 10 let.

4.1. PRIMERJAVA NALOŽBENEGA IN KLASIČNEGA ŽIVLJENJSKEGA ZAVAROVANJA

(glej Priloga 1, Tabela 1 in Tabela 2)

Pri življenjskem zavarovanju je predmet zavarovanja smrt zavarovanca, smrt in doživetje zavarovanca, le redko pa samo doživetje zavarovanca. Namen življenjskega zavarovanja je torej predvsem omogočiti finančno varnost družini zavarovanca ob njegovi smrti. Življenjska zavarovanja se pogosto pojavljajo v dveh oblikah, in sicer:

- *z varčevalno komponento* ali
- *pa brez nje*.

Če je življenjsko zavarovanje *brez varčevalne komponente* (npr: življenjsko zavarovanje za primer smrti), to pomeni, da po izteku zavarovanja zavarovalnica zavarovancu ne izplača ničesar. Upravičenec dobi denar samo, če pride do smrti zavarovanca. V takem primeru zavarovanec plačuje mesečno nižji znesek, kot bi ga ob zavarovanju za isto zavarovalno vsoto s komponento varčevanja. V Sloveniji zavarovanja brez varčevalne komponente niso tako pogosta kot zavarovanja *z varčevalno komponento*. Pri slednji zavarovalec poleg samega osnovnega zavarovanja nameni en del premije za varčevanje. Razmerja, koliko premije gre za zavarovanje, koliko pa za varčevanje, se od zavarovalnice do zavarovalnice razlikujejo, toda v povprečju gre okoli 20 odstotkov premije za zavarovanje, preostalo pa za varčevanje.

Življenjska zavarovanja *z varčevalno komponento* delimo na dve skupini, in sicer na:

- *klasična življenjska zavarovanja* (npr: mešano življenjsko zavarovanje ali življenjsko zavarovanje za primer smrti in doživetja) in
- *življenjska zavarovanja z naložbenim tveganjem*.

Naložbeno življenjsko zavarovanje se od klasičnega življenjskega zavarovanja najbolj razlikuje po tem, da lahko zavarovanec izbira, kam bo nalagal varčevalni del premije. Večja pa je tudi možnost spreminjanja začetnega zavarovanja glede na spremembe, ki se lahko zgodijo v življenju.

Pri *klasičnih zavarovanjih* je varčevalna komponenta predvsem v netveganih naložbah, kot so državne obveznice, depoziti ter nepremičnine. S tem so donosi na tem delu minimalni, včasih celo realno negativni, saj je inflacija lahko višja od nominalnih donosov. Tu nimamo vpliva

na naložbeno politiko in je zavarovalna vsota na polici zjamčena. Pri *naložbenih zavarovanjih* pa je spekter investiranja drugačen, in sicer ima posameznik možnost sam določati, kam naj se usmerijo prihranki. Sami lahko določimo, kolikšen del premije bomo namenili zavarovalni vsoti za kritje ob primeru smrti, kolikšen del pa bomo vložili v vzajemne sklade. Omogoča nam, da v začetnih letih tvegamo več (delniški skladi) in pozneje, ko se bližamo upokojitvi ali postavljenemu finančnemu cilju s prenosom premoženja v obvezniški sklad tvegamo manj in tako zaščitimo svoje premoženje. Glede na svoje potrebe tako določimo minimalno zjamčeno zavarovalno vsoto in določimo tveganje, ki smo ga pripravljeni sprejeti. Ker gre za naložbe, ki niso predvidljive (vrednost skladov pač niha skladno z borznim dogajanjem) in pri katerem zavarovanec prevzema naložbeno tveganje, povezano s spremembo vrednosti investicijskih kuponov oziroma drugih vrednostnih papirjev investicijskih skladov, se taka zavarovanja imenujejo zavarovanja z naložbenim tveganjem.

Praviloma se oboja zavarovanja, tako klasična kot naložbena, sklepajo vsaj za 10 let, saj so šele po tem času oproščena davka od prometa zavarovalnih poslov.

4.2. PRIMERJAVA NALOŽBENEGA ŽIVLJENJSKEGA ZAVAROVANJA IN NEPOSREDNEGA INVESTIRANJA V VZAJEMNE SKLADE

Prvi in glavni argument odločitve, kdo in kdaj naj izbere naložbeno zavarovanje ali kdo naj direktno investira v vzajemni sklad, se skriva v vprašanju, ali kandidat potrebuje življenjsko in morebiti še kakšno drugo obliko zavarovanja, kot je nezgodno ali invalidsko. Pri življenjskem zavarovanju gre predvsem za delno nadomestilo izpada dohodka osebam, ki so odvisne od zavarovanca, v primeru njegove smrti. Če ga potrebuje, bo prava rešitev primerna oblika naložbenega zavarovanja, če pa ga ne potrebuje, in je prvenstveni cilj s pomočjo odrekovanja privarčevati večji znesek za porabo jutri, potem je primernejše varčevanje direktno v vzajemnem skladu.

Zavarovalec naložbenega življenjskega zavarovanja ima v primerjavi z naložbo direktno v sklade *dodatne stroške*, kot je določena letna provizija od stanja sredstev, ki je podobna upravljavski proviziji pri skladih, vendar gre za dodatno provizijo poleg nje in ne namesto nje. Vsebinske razlike med življenjskim zavarovanjem z naložbo v vzajemne sklade in neposrednim varčevanjem v vzajemnih skladih se nazorno kažejo predvsem v *razdelitvi vsakokratnega vplačila* varčevalca:

- Pri vzajemnem skladu se:
 - od vplačanega zneska odšteje samo vstopna provizija (ki po zakonu znaša največ 3 %),
 - vse ostalo gre v varčevanje (točke v skladu).

Ves dobiček, ki ga upravljavec ustvari s sredstvi sklada, po odbitju upravljaljske provizije družbe za upravljanje (do 2 % letno) ostane varčevalcem.

- Vplačana premija življenjskega zavarovanja pa obsega:
 - vstopne stroške,
 - del premije za kritje tveganja smrti oz. nevarnostna premija za primer smrti (višina zneska je odvisna od spola in starosti zavarovanca),
 - administrativne (režijske stroške), in
 - v primeru, da je zavarovalna doba krajša od 10 let, še 6,5 % davek od prometa zavarovalnih poslov.

Kar po tem ostane gre kot varčevalna komponenta v sklad.

Po drugi strani pa so z *davčnega vidika* po aktualni zakonodaji, donosi v naložbena zavarovanja z dobo trajanja vsaj 10 let, prosta kapitalske obdavčitve. Medtem ko so kapitalski dobički iz naslova naložb v vzajemne sklade obdavčeni vse tja do 20 let.

4.3. PRIMERJAVA MOŽNOSTI ZA DOLGOLOROČNO NALOŽBO PRIHRANKOV

Če se v družinskem proračunu najde nekaj tisočakov, ki bi jih lahko vsak mesec namenili za svojo prihodnost in/ali prihodnost svojega otroka, se je potrebno odločiti, kaj storiti s tem denarjem. Lahko se jih zgolj nalaga na bančni račun, lahko se lotimo vlaganja v sklade, sklenemo kakšno zavarovanje, nakupimo delnice itd. Potrebno je primerjati različne možnosti za zagotovitev čimbolj gotove prihodnosti.

Tabela 2: Tabela primerjav za dolgoročno naložbo prihrankov

KRITERIJ	VZAJEMNI SKLAD	NALOŽBENO ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE	KLASIČNO ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE
LIKVIDNOST (unovčitev dela prihrankov)	dobra	zmerna (možnost predujma)	slaba
STROŠKI	zmerni	zmerni do visoki (skriti režijski stroški)	visoki
ZAJAMČENA DONOSNOST	ne	da, pri nekaterih oblikah	da
DAVČNA OBREMENTEV	zmerna	zmerna oz. visoka, če je zavarovalna doba krajša od 10 let	zmerna oz. visoka, če je zavarovalna doba krajša od 10 let
PREGLEDNOST NALOŽBE	dobra	zmerna	slaba
PRIČAKOVANA DONOSNOST	zmerna, visoka (odvisno od vrste sklada)	nizka, zmerna, visoka (odvisno od naložbene politike)	nizka do zmerna (odvisno od pripisanih dobičkov)

Vir: Slovenski spletni servis vzajemnih skladov, 2006.

»Varčevanje v nogavicah« je že zdavnaj preteklost. Podobno bi lahko rekli za klasično varčevanje v bankah, saj so donosi, ki nam jih banke ponujajo, minimalni. Če pa nam, seveda pri večjih vsotah, le uspe kaj privarčevati, nas zadene davek na obresti, za katerega je poskrbela naša država.

Že nekaj časa se zato veliko govori o **varčevanju v vzajemnih skladih**. Številni vlagatelji v vzajemne sklade so že spoznali prednosti takega varčevanja. *Je varno, pod nadzorom državne institucije, likvidno, saj vlagatelj lahko v vsakem trenutku zahteva izplačilo celotnega zneska ali le del prihrankov, donosno in preprosto, saj namesto vlagatelja najboljše možne odločitve, na podlagi vsakodnevnega spremljanja dogajanj na borzi in na osnovi finančnih analiz, sprejemajo strokovnjaki.* V zadnjih letih smo lahko z nalaganjem denarja v sklade tudi kar nekaj zaslužili, saj so donosi bili in so še vedno dokaj visoki. Svetovno povprečje se giblje med 8 in 15 odstotki.

Težava pri tem pa je, da je za okrnitev dobička ponovno poskrbela država z davkom na kapitalski dobiček, ki je ob prodaji točk vzajemnega sklada kar 25-odstoten.

V zadnjih letih so se na slovenskem tržišču pojavile tudi nove oblike varčevanja za varnejšo finančno prihodnost nas in/ali prihodnost našega otroka. Gre za **naložbena življenjska zavarovanja**. Ker so v nasprotju s tujino v Sloveniji relativno nova, ima slovenski trg še zelo velik potencial.

Za razliko od klasičnega nalaganja v sklade ali varčevanja to varčevanje omogoča tudi *socialno varnost* (zavarovanje za primer smrti). To je tudi edinstvenost tega zavarovanja. Že s plačilom prve premije si namreč zagotovite vsaj minimalno zavarovalno vsoto v primeru svoje smrti.

Ker je premija pri naložbenem zavarovanju, tako kot pri klasičnem zavarovanju, sestavljena iz rizičnega in varčevalnega dela, je pomembno, da k varčevanju vlagatelji pristopijo čim mlajši. Vrednost premoženja je po polici za mlajšo osebo ob enaki premiji, zavarovalni vsoti za smrt in enaki zavarovalni dobi, višja. Če naložbeno zavarovanje sklene mlajša oseba, se z manjšimi denarnimi vložki na daljšo dobo doseže enak učinek kot pri kasnejši sklenitvi zavarovanja z višjimi vložki na krajšo dobo.

Pomembno je tudi, da ne bomo plačevali dragih stroškov upravljanja, davek na kapitalski dobiček pa po desetih letih trajanja zavarovanja, ostane nam, in ne državi.

Naložbeno življenjsko zavarovanje je namenjeno osebam, ki niso povsem konservativne in so pripravljene v zameno za nekoliko *višje donose* prevzeti tudi več *tveganja*.

Klasična življenjska zavarovanja, pri katerih pa nimamo vpliva na naložbeno politiko in je zavarovalna vsota na polici zajamčena, pa so zanimiva za ljudi, ki jim je najpomembnejša *varnost* in so zato pripravljeni sprejeti tudi *manjše donose*.

5. PREDSTAVITEV ZAVAROVALNICE TRIGLAV

5.1. NASTANEK

Leta 1976 sprejeti Zakon o temeljih sistema premoženjskega in osebnega zavarovanja je upošteval ustavna načela in določilo, da se »zavarovanje premoženja in oseb uresničuje z združevanjem sredstev po načelu vzajemnosti in solidarnosti v zavarovalnih skupnostih«. Spremembi systemske zavarovalniške zakonodaje je sledila ustanovitev Zavarovalne skupnosti Triglav, ki je nastala na podlagi združitve Zavarovalnice Sava in Zavarovalnice Maribor (2. december 1976) in je bila vse do leta 1990 ena največjih zavarovalnic v nekdanji Jugoslaviji. Leta 1990 je bil sprejet zvezni Zakon o temeljih sistema premoženjskega in osebnega zavarovanja in na njegovi podlagi so se vse dotedanje zavarovalne skupnosti preoblikovale v delniške družbe z dokapitalizacijo. Zavarovalna skupnost Triglav se je preoblikovala v delniško družbo Zavarovalnico Triglav, d.d. (datum registracije 28.12.1990) (Interno gradivo Zavarovalnice Triglav, d.d., 2006).

5.2. ORGANIZIRANOST

Zavarovalnica Triglav, d.d., je največja slovenska zavarovalnica z vodilnim tržnim deležem na področju premoženjskih in življenjskih zavarovanj. Je tudi ena od vodilnih finančnih institucij v Sloveniji. Organizirana je kot delniška družba, ki posluje preko sedeža družbe in dvanajstih območnih enot s pripadajočimi predstavništvi, zastopstvi in pogodbenimi poslovnimi mesti. Zaposlenih ima preko 2400 delavcev, od katerih jih polovica dela na pridobivanju zavarovanj. Vodilni položaj dosega s celovitim obvladovanjem prodajne mreže, kakovostnimi in okolju prilagojenimi storitvami, lastnim razvojem produktov ter kakovostnimi kadri. Ponudba zavarovalnice je celovita in obsega premoženjska, življenjska in prostovoljna dodatna pokojninska zavarovanja. S prostovoljnimi zdravstvenimi zavarovanji dopolnjuje vsebinsko ponudbo zavarovalnice, specializirana Triglav, Zdravstvena zavarovalnica, d.d.

Zavarovalnica Triglav, d.d., ima v zavarovalni skupini poleg zdravstvene zavarovalnice še Pozavarovalnico Triglav Re, d.d., ter zavarovalnice na Češkem, Hrvaškem, v Bosni in Hercegovini, ter v Črni Gori. V finančno skupino Zavarovalnice Triglav pa bi lahko poleg družb s področja zavarovanja in pozavarovanja uvrstili še družbe s področja upravljanja z investicijskimi skladi ter bančništva. Finančna skupina Zavarovalnice Triglav v širšem smislu je tako sestavljena iz odvisnih in pridruženih družb, v katerih ima Zavarovalnica Triglav, d.d., več kot 20 % kapitalski delež, in ki po svojem poslovanju sodijo v eno izmed omenjenih dejavnosti.

V okvir finančne skupine Zavarovalnice Triglav sodi ena izmed vodilnih družb za upravljanje v Sloveniji, Triglav DZU, ki se je uveljavila na področju upravljanja pooblaščenih investicijskih družb ter kasneje tudi investicijskih družb. V zadnjem obdobju se družba vse

bolj uveljavlja kot upravljavec vzajemnih skladov. Prisotnost tržno pomembnega upravljavca investicijskih skladov v skupini med drugim omogoča tudi razvijanje stroškovno učinkovitih naložbenih življenjskih zavarovanj. Tovrstna zavarovanja z navezavo na sklade Triglav DZU že ponuja Zavarovalnica Triglav, v prihodnje pa jih bodo začele tržiti tudi ostale družbe iz skupine.

Zavarovalnica Triglav je kapitalsko prisotna tudi v eni izmed največjih slovenskih bank Abanki Vip, d.d. Bančništvo je strateško pomembna dejavnost skupine, saj po eni strani zaokrožuje celovitost ponudbe, po drugi strani pa omogoča razvijanje bančno zavarovalnih produktov, ki so v svetu že dobro uveljavljene finančne storitve. V letu 2003 sta tako Zavarovalnica Triglav in Abanka Vip okrepili svoje poslovno sodelovanje in začeli ponujati tovrstne finančne storitve (Interno gradivo Zavarovalnice Triglav, d.d., 2006).

5.3. POSLOVANJE V LETU 2005

V letu 2005 je Zavarovalnica Triglav, d.d., obračunala 147,6 mrd SIT (616 mio EUR) kosmate zavarovalne premije, kar predstavlja 8-odstotno rast glede na preteklo leto. Tržne deleže je povečala tako na slovenskem trgu kot v tujini. Zavarovalnica je ustvarila 5,9 mrd SIT (24,6 mio EUR) čistega dobička po obdavčitvi, kar je za 113 % več kot v letu 2004 in več kot je bilo predvideno s poslovnim načrtom. V letu 2005 je obračunala za 77,4 mrd SIT (333 mio EUR) kosmatih zneskov škod, ker je za 4 % manj kot v enakem obdobju preteklega leta.

Tržni delež Zavarovalnice Triglav, merjen z bruto obračunano zavarovalno premijo, se je med klasičnimi zavarovalnicami v primerjavi z letom 2004 zmanjšal za 0,3 odstotne točke (42,8 % v letu 2005 v primerjavi z 43,1 % v letu 2004). Na področju premoženjskih zavarovanj je tržni delež enak kot v letu 2004, na področju življenjskih zavarovanj pa se je ta delež glede na leto 2004 znižal, in sicer za odstotno točko. Zavarovalnica Triglav je tako imela med klasičnimi zavarovalnicami 40,4-odstotni tržni delež na področju premoženjskih zavarovanj in 49,9-odstotni tržni delež na področju življenjskih zavarovanj.

V strukturi zavarovanj so v letu 2005 prevladovala življenjska zavarovanja z 28,8 % deležem, sledila so zavarovanje avtomobilske odgovornosti (27 %), kasko zavarovanja (12,7 %), druga premoženjska (15 %) in nezgodna zavarovanja (7,2 %), zavarovanje drugih odgovornosti (3,9 %), kreditna (3 %) in ostala zavarovanja (2,4 %).

V letu 2005 je iz naslova naložbenih življenjskih zavarovanj (**življenjsko zavarovanje, vezano na enote investicijskih skladov**) obračunala 12,4 mrd SIT (52 mio EUR) premije in se je tako v primerjavi z letom 2004 povečala z indeksom 157. V skupni obračunani kosmati zavarovalni premiji Zavarovalnice Triglav v letu 2005 predstavljajo naložbena življenjska zavarovanja 8,4 % delež, v strukturi premije skupine življenjskih zavarovanj pa že skoraj tretjino (29,1-odstotni delež). V letu 2004 je pričela s prodajo enkratnih naložbenih

zavarovanj, kjer je v letu 2005 obračunala 3,4 mrd SIT (14,2 mio EUR) kosmate zavarovalne premije, kar je za 3 % več kot v letu 2004. Delež enkratnih naložbenih zavarovanj je v premiji naložbenih zavarovanj znašal 28 % (42 % v letu 2004) (glej Tabela 3, Tabela 4) (Poročilo o poslovanju Zavarovalnice Triglav, d.d., 2005; 2006).

Tabela 3: Naložbena življenjska zavarovanja zavarovalnice Triglav

Začetek prodaje	Oblika NZ
SEPT. 2002	NALOŽBENO ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE
JAN. 2004	ENKRATNO NALOŽBENO ZAVAROVANJE
JUN. 2004	NALOŽBENO ZAVAROVANJE JUNIOR

Vir: Lastna tabela.

Tabela 4: Zbrana premija naložbenih zavarovanj zavarovalnice Triglav

Leto	Premija naložbenih zavarovanj
2002	37.658.363 SIT
2003	1.577.174.554 SIT
2004	7.869.640.344 SIT
2005	12.364.571.913 SIT

Vir: Lastna tabela.

6. PONUDBA NALOŽBENIH ZAVAROVANJ V ZAVAROVALNICI TRIGLAV

6.1. OBLIKE NALOŽBENIH ZAVAROVANJ ZAVAROVALNICE TRIGLAV

Vse več zavarovalnic ponudbo klasičnih zavarovanj dopolnjuje z različnimi oblikami naložbenih zavarovanj. Zakon o zavarovalništvu je v 2. členu tudi v Sloveniji uzakonil finančni produkt: Življenjsko zavarovanje vezano na enote investicijskih skladov.

Naložbena polica združuje ugodnosti življenjskega zavarovanja in varčevanja, vezanega na gibanje vrednosti enot premoženja izbranih investicijskih skladov. Zavarovalec prevzema naložbeno tveganje, povezano s spremembo vrednosti teh enot in je zato naložbena polica

primerna oblika življenjskega zavarovanja in varčevanja za tiste, ki poznajo delovanje kapitalskega trga in so pripravljeni na nihanje vrednosti premoženja, povezanega z varčevanjem v vzajemnih skladih.

V Zavarovalnici Triglav ponujajo tri oblike naložbenih zavarovanj, ki jih bom v nadaljevanju diplomskega dela podrobneje predstavila.

6.1.1. ENKRATNO NALOŽBENO ZAVAROVANJE

Enkratno naložbeno zavarovanje je nastalo v sodelovanju Zavarovalnice Triglav, d.d. in Abanke, d.d., pri kateri imajo zavarovalci tudi možnost najema ugodnega kredita.

Namenjeno je vsem, katerim je preteklo mešano življenjsko zavarovanje in želijo privarčevana sredstva investirati. Seveda tudi vsem tistim, ki ne želijo varčevati le z depoziti v banki. Torej vsem tistim, ki želijo privarčevati več in biti ob tem življenjsko zavarovani (Interno gradivo Zavarovalnice Triglav, d.d., 2006).

6.1.2. NALOŽBENO ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE

Naložbeno življenjsko zavarovanje je namenjeno vsem tistim, ki želijo skleniti življenjsko zavarovanje in ob tem varčevati z doseganjem višjih donosov. Tudi če ima zavarovanec že sklenjeno katero izmed oblik življenjskih zavarovanj, je Naložbeno življenjsko zavarovanje ustrezna nadgradnja in nikakor ne nadomestilo obstoječega zavarovanja (Interno gradivo Zavarovalnice Triglav, d.d., 2006).

6.1.3. NALOŽBENO ZAVAROVANJE JUNIOR

Naložbeno zavarovanje Junior je namenjeno tistim, ki želijo varčevati za prihodnost otroka-očetje, mame, babice, dedki, tete, strici, botre, botri ter ostalim, ki želijo za otroka privarčevati več in biti ob tem življenjsko zavarovani. S sklenitvijo tega zavarovanja zavarovalec poskrbi za finančno varnost otroka tudi v primeru smrti zavarovane osebe v času trajanja zavarovanja. Zavarovalnica Triglav namreč v tem primeru zagotovi stanje na osebem računu v višini zajamčene zavarovalne vsote za primer smrti, premije pa se ne plačujejo več (Interno gradivo Zavarovalnice Triglav, d.d., 2006).

Namen Naložbenega zavarovanja Junior je torej otroku, ki ga določi zavarovalec, zagotoviti izplačilo zavarovalne vsote za doživetje ali izplačevanje štipendije. Hkrati pa je otrok tudi nezgodno zavarovan.

6.2. INVESTICIJSKI SKLADI

Investicijski skladi so institucije finančnega trga, ki zbirajo denarna sredstva investorjev in tako zbrana denarna sredstva investirajo v različne vrste naložb, ki tvorijo portfelj investicijskega sklada, ki ga ponavadi upravlja management v posebni finančni instituciji (Dimovski, Gregorič, 2000, str. 165). V skladu s slovensko zakonodajo; Zakon o investicijskih skladih in družbah za upravljanje iz leta 2003 (ZISDU-1) in Zakon o investicijskih skladih in družbah za upravljanje iz leta 2005 (ZISDU-1-UPB1); investicijske sklade glede na kriterij pravic investitorja klasificiramo v dve kategoriji, in sicer ločimo odprte investicijske sklade ali vzajemne sklade in zaprte investicijske sklade ali investicijske družbe.

Investicijske sklade je konec januarja 2006 na slovenskem kapitalskem trgu upravljalo 14 družb za upravljanje (v nadaljevanju DZU). Med njimi jih je 7 upravljalo izključno vzajemne sklade, ena samo investicijske družbe ter 6 vzajemne sklade in investicijske družbe (Finančna statistika, Finančni Trgi, 2006).

Med domačimi upravljavci je v letu 2005 s prebojem uspel Triglav DZU, ki je z dobrimi 61 mrd SIT (254,5 mio EUR) zajetnim Triglav Steber I postal čez noč upravljavec največjega vzajemnega sklada v Sloveniji in se s tem krepko prebil po velikostni lestvici upravljavcev kapitala na drugo mesto s 22,31 % deležem (glej Priloga 1, Tabela 3) (Analiza tržnih deležev in razmerja moči med ponudniki vzajemnih skladov, ki so trenutno na voljo v Sloveniji, 2005).

6.2.1. VRSTE INVESTICIJSKIH SKLADOV

Odprti investicijski skladi ali vzajemni skladi: zanje je značilno, da velikost kapitala oz. število delnic ni vnaprej določeno. Investitorji lahko kadarkoli zahtevajo, da jim investicijski sklad odkupi njihov investicijski kupon ali delnico po neto čisti vrednosti, ki predstavlja razliko med vrednostjo sredstev investicijskega sklada in vsemi obveznostmi do virov, izraženo na eno delnico. To pa pomeni, da se vrednost sredstev oz. investicijskih kuponov sklada stalno spreminja, v odvisnosti od spremembe tečajev vrednostnih papirjev, ki so v portfelju vzajemnega sklada. Najbolj znana oblika odprtih investicijskih skladov so vzajemni skladi (Bodie et al., 1999, str. 102).

Konec tretjega četrtertja 2005 je 13 DZU upravljalo 44 vzajemnih skladov. Največja tržna deleža glede na vrednost naložb sta dosegla vzajemna sklada Triglav Steber I (21 %) in KD Galileo (19 %). V Sloveniji posluje tudi 25 tujih skladov s podskladi, ki izpolnjujejo pogoje za trženje in prodajo (Finančna statistika, Finančni Trgi, 2006).

Celotna sredstva v upravljanju vzajemnih skladov so se konec tretjega četrtertletja 2005 povzpela na 312 mrd SIT (1,3 mrd EUR), kar je 50,42 % rast glede na konec leta 2004, brez upoštevanja preoblikovanja investicijske družbe Triglav Steber I v vzajemni sklad pa 21 % rast (glej Priloga 2, Slika 1).

Zaprti investicijski skladi ali investicijske družbe: opredeljeni so kot delniška družba, ki ima ob ustanovitvi določen fiksen obseg kapitala oz. fiksno število delnic. Vrednostni papirji, v katerih so izražene pravice investorjev do investicijskega sklada, so prosto prenosljivi in se z njimi lahko trguje na borzi. Vendar pa investorji ne morejo od investicijskega sklada zahtevati odkupa vrednostnih papirjev, kot je to mogoče pri odprtih skladih. Ker je cena delnice takega sklada odvisna od ponudbe in povpraševanja in od uspešnosti poslovanja sklada, prodajalec nima nikakršnega zagotovila, da bo za prodane vrednostne papirje dobil denarna sredstva v višini neto čiste vrednosti. Ta oblika sklada je manj pogosta (Bodie et al., 1999, str. 102).

Konec tretjega četrtertletja 2005 je 9 DZU upravljal 10 investicijskih družb, pri čemer je imela največji tržni delež investicijska družba NFD 1, delniški investicijski sklad (30 %), ki jo upravlja Nacionalna finančna družba (Finančna statistika, Finančni Trgi, 2006).

6.2.2. NALOŽBENE POLITIKE VZAJEMNIH SKLADOV

Vzajemni skladi so v svetu najpogostejša oblika investicijskih skladov, saj je kar 90 % vseh investicijskih skladov v oblikah vzajemnih skladov. Zaradi prilagajanja potrebam in željam investorjev se je v obdobju od ustanovitve prvega vzajemnega sklada do danes razvila vrsta različnih vzajemnih skladov. Vsak sklad ima svojo naložbeno politiko, ki kaže njegovo usmerjenost glede tveganja, donosnosti, stroškov, provizij, specializacije in področja investiranja. Med najpomembnejšimi tipi vzajemnih skladov glede na politiko investiranja so naslednji (Bodie et al., 1999, str. 106):

- **skladi kratkoročnih vrednostnih papirjev ali denarni skladi:** so edina oblika vzajemnih skladov, ki so namenjeni kratkoročnemu investiranju in jih zato imenujemo tudi denarni skladi. So najvarnejša oblika in primerni kot zamenjava za bančne vloge. Tisti, ki nimajo vstopnih in izstopnih provizij so primerni tudi kot začasno parkirišče prostega denarja, ki čaka na vložitev kam drugam, torej tudi za dobo *1 leto ali manj*;
- **obvezniški skladi:** imajo svojo aktivo naloženo v dolžniških vrednostnih papirjih podjetij in države na različnih ravneh. Večino njihovih dohodkov predstavljajo obresti, kapitalski dobički pa so manjši. Njihov cilj je predvsem doseganje čim večjega in stalnega prihodka za njihove delničarje. So primernejši za konzervativnejše vlagatelje, ki niso naklonjeni tveganju in nihanju tečajev, obenem pa so primerni takrat, ko je časovni horizont naložbe relativno kratek (*npr. 3 do 5 let*);
- **mešani skladi:** vsebujejo tako delnice kot obveznice, so nekoliko bolj tvegani kot obvezniški in primernejši za daljše obdobje naložbe (*npr. 5 do 10 let*);

- **delniški skladi:** investirajo v delnice, čeprav lahko tudi držijo vrednostne papirje s fiksnim donosom in druge vrednostne papirje. So najbolj tvegani glede na višino pričakovanih donosov (njihova vrednost v povprečju najbolj niha) in so ustrezni, kadar je naložbeno obdobje še daljše, (*npr. 10 let in več*);
- **uravnoteženi skladi:** sestavljeni so tako iz lastniških kot iz dolžniških vrednostnih papirjev, gradijo na prepričanju, da so razmere, ki so neugodne za navadne delnice lahko ugodne za obveznice in obratno, ter so zmerno tvegani. V primerjavi z mešanimi skladi pri teh skladih manj niha sorazmerje sredstev lociranih na posamezen trg sredstev;
- **indeksni skladi:** vlagajo v vrednostne papirje, ki sestavljajo določene tržne indekse, zato so donosi te vrste skladov podobni tržnim.

V preteklih letih so mešani vzajemni skladi predstavljali veliko večino vseh skladov na slovenskem trgu. V zadnjih dveh letih pa so šli precej v pozabo zato, ker so zelo visoki donosi na različnih trgih po svetu pritegnili pozornost in denar ljudi večinoma v specializirane delniške sklade, kjer sta možnost donosa in možnost izgube dosti višja.

Posebnost, ki je naredila domače mešane sklade v letu 2005 še dodatno nezanimive, je bila ta, da so morali skozi obdobje prilagajanja novi zakonodaji, do zaključka katerega niso smeli obsežneje posegati po naložbah v tujini. Tako so ti skladi, čeprav so bili načeloma mešani, pravzaprav bili zelo ozko usmerjeni - specializirani za slovenski trg. Na ta način so bili dejansko bližje specializiranim delniškim skladom kot pa klasičnim mešanim skladom (Mešani vzajemni skladi - kaj sploh so in za koga so primerni, 2006).

Skupaj so DZU konec tretjega četrtletja 2005 upravljale 512,5 mrd SIT kapitala, kar pomeni 2,5 % več kot konec leta 2004. V strukturi naložb investicijskih družb prevladujejo domače delnice (63 %). Vzajemni skladi vlagajo največ v domače delnice (38 %) in obveznice (16 %), vse večji delež pa predstavljajo tuji vrednostni papirji (28 %). Drugi finančni posredniki (vključujejo investicijske sklade) so imeli po podatkih KDD konec leta 2005 v lasti (po tržni vrednosti) za 426,9 mrd SIT (1,78 mrd EUR) delnic (prevladovala so delnice nefinančnih družb) in za 69 mrd SIT (288 mio EUR) obveznic (predvsem državnih). Največja skupina investitorjev v delnice drugih finančnih posrednikov je prebivalstvo, ki ima v lasti 38 % delnic, sledijo nefinančne družbe z 31 %, drugi finančni posredniki z 10 % in banke z 8 % (Finančna statistika, Finančni Trgi, 2006).

6.2.3. INVESTICIJSKI SKLADI ZAVAROVALNICE TRIGLAV

Ob sklenitvi Enkratnega naložbenega zavarovanja (v nadaljevanju ENZ) ali Naložbenega zavarovanja JUNIOR (v nadaljevanju NZJ) lahko zavarovalec izbira med vezavo naložbe na gibanje vrednosti enot premoženja šestih investicijskih skladov, ki jih upravlja Triglav DZU: Delniški vzajemni sklad Triglav Steber I, Triglav Top sektorji, Triglav Svetovni, Triglav Rastoči trgi, Uravnoteženi vzajemni sklad Triglav Renta ter Mešani vzajemni sklad Triglav

Evropa; skladom Triglav Svet G80, ki ga upravlja Zavarovalnica Triglav in skladoma Abančne DZU: Delniški Svet in Delniški Evropa Vipa Invest. Ob sklenitvi Naložbenega življenjskega zavarovanja (v nadaljevanju NŽZ) pa poleg že naštetih devetih še med investicijskim skladom z zajamčenim donosom (TZD1), ki ga upravlja Zavarovalnica Triglav.

Skladi se zaradi različne strukture naložb med seboj razlikujejo po stopnji tveganosti in donosnosti.

Lahko pa se zavarovalec odloči tudi za sklenitev NŽZ in ENZ z nalaganjem v posebne vzajemne sklade Abančne DZU.

6.2.3.1. KRATKA PRIMERJAVA SKLADOV TRIGLAV DZU

Tabela 5: Primerjava skladov Triglav DZU

SKLAD	NALOŽBENA POLITIKA	INVESTICIJSKA USMERJENOST	STOPNJA TVEGANOSTI	% DELNIC	PRIPOROČLJIVA DOBA VARČEVANJA
TRIGLAV SVETOVNI	GLOBALNI DELNIŠKI SKLAD	RAZVITI TRGI SEVERNE AMERIKE, EVROPE, AZIJE IN PACIFIKA	VIŠJE TVEGANA	MIN. 85 %	MIN. 4 – 5 LET
TRIGLAV RASTOČI TRGI	GLOBALNI DELNIŠKI SKLAD	HITRO RASTOČI TRGI LAT. AMERIKE, AFRIKE, AZIJE IN VZH. EVROPE	VISOKO TVEGANA	MIN. 85 %	MIN. 4 - 5 LET
TRIGLAV TOP SEKTORJI	SEKTORSKI DELNIŠKI SKLAD	INDUSTRIJSKI SEKTORJI V ZDA IN EVROPI	VISOKO TVEGANA	MIN. 85 %	MIN. 4 – 5 LET
TRIGLAV STEBER I	REGIONALNI DELNIŠKI SKLAD	VELIKA SREDNJE - EVROPSKA PODJETJA	VISOKO TVEGANA	MIN. 75 %	5 LET IN VEČ
TRIGLAV EVROPA	GLOBALNI MEŠANI SKLAD	DELNICE IN OBVEZNICE EVROPSKIH PODJETIJ	SREDNJE DO VIŠJE TVEGANA	45 % - 75 %	4 LETA IN VEČ
TRIGLAV RENTA	GLOBALNI URAVNOTEŽENI SKLAD	RASTOČA SVETOVNA PODJETJA IN DOLŽNIŠKI PAPIRJI	SREDNJE DO VIŠJE TVEGANA	40 % - 65 %	3 LETA IN VEČ

*ZZavar - Zakon o zavarovalništvu, zagotavlja razpršenost naložb

Vir: Zloženka vzajemni skladi, Triglav, družba za upravljanje, d.o.o., 2006.

6.2.3.2. INVESTICIJSKI SKLAD TRIGLAV SVET G80

Je sklad z naložbami v delniške trge po vsem svetu. Združuje možnost doseganja potencialno nadpovprečnih donosov in garancijo, da bo vrednost enote premoženja (v nadaljevanju VEP) v vsakem trenutku znašala vsaj 80 % najvišje VEP preteklih dvanajstih mesecev.

Regionalno usmerjeni skladi pokrivajo razvite trge Evrope, ZDA in Japonske, razvijajoče se trge vzhodne Evrope, Rusije, Azije, Latinske Amerike, Afrike ter Bližnjega Vzhoda.

Sektorsko usmerjeni skladi nalagajo sredstva v sektorje telekomunikacij, industrije, financ, visoke tehnologije, energetike, rudnih bogastev, okoljevarstva, cikličnih in necikličnih panog, javnih storitev in farmacije.

Sredstva posameznih skladov se večinoma nalagajo v delnice in delnicam podobne instrumente, ki so po oceni njihovih upravljavcev donosni, varni in likvidni.

Sredstva investicijskega sklada Triglav Svet G80 so v vsakem trenutku enakomerno razporejena med štiri sklade. Glede na pričakovano donosnost vseh skladov v prihodnjem investicijskem obdobju se vsakih šest mesecev izbere nov nabor štirih delniških skladov. Posamezni delniški sklad se lahko nadomesti tudi z obvezniškim oziroma denarnim skladom, če se za prihajajoče obdobje predvideva, da je taka izbira glede na donosnost bolj smiselna.

Aktivna politika varovanja vrednosti enote premoženja (VEP), ki jo izvaja Commerzbank³, omogoča, da se v primeru negativnih trendov delniških trgov del sredstev investicijskega sklada Triglav Svet G80, naloženih v izbrane štiri sklade, prenese v varnejše naložbe (obveznice, denarna sredstva). S tem je doseženo bistveno počasnejše padanje VEP investicijskega sklada od padanja vrednosti delniških trgov, v katere sklad investira. Poleg tega Commerzbank v vsakem trenutku jamči, da bo VEP investicijskega sklada Triglav Svet G80 znašala vsaj 80 % najvišje VEP, dosežene v preteklih dvanajstih mesecih. Nivo garancije torej sledi gibanju VEP, sklad pa v letu dni, tudi ob najbolj katastrofalnih dogodkih na delniških trgih, ne more izgubiti več kot 20 % svoje vrednosti (Izveček prospekta Investicijskega sklada Triglav Svet G80, 2006).

6.2.3.3. INVESTICIJSKI SKLAD Z ZAJAMČENIM DONOSOM

V okviru ponudbe Zavarovalnice Triglav lahko zavarovalec izbere tudi investicijski sklad, pri katerem je zagotovljen letni donos - investicijski sklad z zajamčenim donosom (v nadaljevanju TDZ1). Pri TDZ1 je zagotovljena rast vrednosti enote premoženja tako, da letno narašča po stopnji zajamčene donosnosti, ki znaša 2,5 % letno. Pri tem skladu, pri katerem zavarovalec ne prevzema naložbenega tveganja, zavarovalnica vodi naložbe v skladu z 128. členom Zakona o zavarovalništvu.

Naložbeno življenjsko zavarovanje z zajamčenim donosom predstavlja kombinacijo klasične oblike življenjskega zavarovanja in Naložbenega življenjskega zavarovanja. Glavna

³ Commerzbank AG, Kaiserplatz, 60261 Frankfurt am Main, upravljaavec investicijskega sklada Triglav Svet G80, je druga največja nemška komercialna banka po skupni bilančni vsoti in je med vodilnimi evropskimi finančnimi institucijami. Bonitetne ocene Commerzbank so A2 po Moody's, A - po Standard&Poor's ter A po Fitch.

značilnost NŽZ je, da zavarovalec sam prevzame naložbeno tveganje glede višine donosov. Če pa se zavarovalec bolj nagiba k varnejši naložbi, ki posledično pomeni tudi nižje pričakovane donose, se lahko odloči za vezavo dela sredstev na TZD1 in na ta način zniža naložbeno tveganje.

Skupni znesek, ki ga bo zavarovalec mesečno vlagal, lahko tako z odločitvijo njemu ustreznih odstotkov razporedi v vse štiri sklade hkrati: v Triglav Steber I, Triglav Rento, Triglav Evropo in v TZD1 (Interno gradivo Zavarovalnice Triglav, d.d., 2005).

6.2.3.4. VZAJEMNI SKLAD DELNIŠKI SVET IN VZAJEMNI SKLAD DELNIŠKI EVROPA VIPA INVEST

Vzajemna sklada Delniški Evropa Vipa Invest in Delniški Svet za razliko od ostalih upravlja Abančna DZU, d.o.o.

Cilj upravljanja s sredstvi vzajemnega sklada je oblikovanje rastočega premoženja z visoko stopnjo razpršenosti. Sredstva vzajemnega sklada Delniški Evropa Vipa Invest so vložena pretežno v lastniške vrednostne papirje (najmanj 80 % in največ 100 % vseh sredstev vzajemnega sklada), dodatno pa v dolžniške vrednostne papirje in instrumente denarnega trga. Sredstva vzajemnega sklada Delniški Svet pa so vložena predvsem v lastniške vrednostne papirje izdajateljev zunaj Slovenije, dolžniške vrednostne papirje in instrumente denarnega trga, dodatno pa so sredstva v omejenem obsegu vložena tudi v slovenske lastniške vrednostne papirje.

Naložba v investicijski kupon vzajemnega sklada tako Delniški Evropa Vipa Invest kot Delniški Svet je dolgoročna (vsaj 5 let) in ni primerna za kratkoročno razpoložljiva sredstva.

Naložba v investicijski kupon enega ali drugega vzajemnega sklada pomeni (ob pričakovani višji donosnosti) višje do visoko tveganje v primerjavi z nekaterimi drugimi potencialnimi naložbami vlagatelja (Vzajemni sklad Delniški Svet in Delniški Evropa Vipa Invest, 2006).

6.2.4. PRIMERJAVA STROŠKOV VLAGANJA V VZAJEMNE SKLADE

Glede stroškov obstajajo med skladi razlike – medtem ko izstopne provizije večina ne zaračunava, sta glavna stroška vstopna ter upravljavska provizija. Slednja je lahko navedena skupaj z vsemi letnimi stroški, ki bremenijo premoženje vlagatelja (poleg upravljalvske provizije še provizija skrbnika, delitev dobička itd., ki pa so manjše postavke).

Poznavanje stroškov vzajemnega sklada je eden od ključev za doseganje zelenih ciljev. Velikost stroškov lahko bistveno vpliva na pričakovan donos izbranega sklada. To sicer ni edini kriterij po katerem bi vlagatelj izbral za svojo naložbeno politiko primeren sklad, je pa zelo pomemben.

V Tabeli 6 prikazujem vstopne, izstopne, upravljaljske in skrbniške provizije vzajemnih skladov, med katerimi lahko izbirajo zavarovalci naložbenih življenjskih zavarovanj Zavarovalnice Triglav, d.d.

Najvišji vstopni stroški, do katerih je upravičena DZU in jih vlagatelj plača ob vplačilu investicijskih kuponov, znašajo pri vseh navedenih vzajemnih skladih 3,00 % od vrednosti investicijskega kupona. Na drugi strani pa se najvišji izstopni stroški, do katerih je upravičena DZU ob izplačilu oziroma prodaji investicijskih kuponov kateregakoli od teh vzajemnih skladov, na zaračunavajo oziroma znašajo 0,00 %. Višina provizije za upravljanje vzajemnega sklada se od sklada do sklada razlikuje, in sicer se giblje od 1,50 % do 2,50 % povprečne letne čiste vrednosti posameznega vzajemnega sklada. Provizija za skrbniške storitve, kot je opredeljena v pogodbi o opravljanju skrbniških storitev z Abanko Vip, d.d., znaša pri vseh navedenih vzajemnih skladih 0,05 % na letni ravni od povprečne letne čiste vrednosti sredstev vzajemnega sklada.

Tabela 6: Primerjava stroškov vlaganja v vzajemne sklade Zavarovalnice Triglav, d.d.

Vzajemni sklad	Najvišja vstopna provizija	Najvišje izstopna provizija	Upravljaljska provizija (letno)	Skrbniška provizija (letno)
Triglav Steber I	3,00 %	0,00 %	1,50 %	0,05 %
Triglav Top sektorji	3,00 %	0,00 %	2,50 %	0,05 %
Triglav Svetovni	3,00 %	0,00 %	2,50 %	0,05 %
Triglav Rastoči trgi	3,00 %	0,00 %	2,50 %	0,05 %
Triglav Renta	3,00 %	0,00 %	2,00 %	0,05 %
Triglav Evropa	3,00 %	0,00 %	2,50 %	0,05 %

Vir: Slovenski spletni servis vzajemnih skladov, oktober 2006.

7. PRIMERJAVA NALOŽBENIH ZAVAROVANJ ZAVAROVALNICE TRIGLAV NA OSNOVI SPLOŠNIH POGOJEV

Primerjavo treh naložbenih zavarovanj Zavarovalnice Triglav d.d., to je Enkratno naložbeno zavarovanje (v nadaljevanju ENZ), Naložbeno življenjsko zavarovanje (v nadaljevanju NŽZ) ter Naložbeno zavarovanje JUNIOR (v nadaljevanju NZJ) sem izvedla s primerjavo njihovih splošnih pogojev po posameznih členih. Splošni pogoji so sestavni del pogodbe o naložbenem zavarovanju, ki je sklenjena med zavarovancem in Zavarovalnico Triglav d.d.. Tako sem

želela ugotoviti, kaj in kje so bistvene razlike teh naložb, njihove prednosti in slabosti, oziroma kje teh razlik pravzaprav sploh ni, saj menim, da so te informacije ključne pri odločitvi zavarovalca o obliki svojega naložbenega zavarovanja (Splošni pogoji za naložbena zavarovanja Zavarovalnice Triglav, d.d., 2006).

7.1. SPLOŠNE DOLOČBE

Pri primerjavi splošnih določb vseh treh naložbenih zavarovanj Zavarovalnice Triglav, sem ugotovila, da se bistveno ne razlikujejo. Razlike se kažejo le v tem:

- da je z NŽZ in NZJ lahko zavarovana ena oseba ali dve osebi (vzajemno NŽZ ali vzajemno NZJ), medtem ko je z ENZ lahko zavarovana le ena oseba,
- da je z NŽZ in NZJ mogoče zavarovati samo osebe od izpolnjenega 14. do izpolnjenega 65. leta starosti na tako zavarovalno dobo, da ob izteku zavarovanja niso starejše od 75 let. Pri ENZ pa tega določila ni, temveč je določilo, da se ENZ sklene najmanj za dobo 10 let,
- da je le pri NŽZ zapisano, da je nično zavarovanje za primer smrti osebe, ki še ni stara 14. let in osebe, ki ji je popolnoma odvzeta poslovna sposobnost.

7.2. PONUDBA IN POLICA

Edina razlika v tem členu splošnih pogojev je, da ENZ ne vključuje vsebine police, medtem ko je pri NŽZ in NZJ natančno določeno, da morajo biti v polici navedeni podatki o zavarovalnici, zavarovalcu, zavarovani osebi z njenimi rojstnimi podatki, zavarovane nevarnosti, začetek in trajanje zavarovanja, zjamčena zavarovalna vsota, premije, izbrani investicijski skladi, upravičenci, tabela odkupnih vrednosti, tabela nevarnostnih faktorjev, datum izstavitve police in podpis zavarovalnice.

7.3. OBVEZNOSTI ZAVAROVALNICE

Zavarovalnica se pri NŽZ in ENZ v *primeru doživetja* dogovorjene zavarovalne dobe, obvezuje izplačati določenemu upravičencu zavarovalno vsoto za doživetje, če zavarovana oseba, oziroma obe zavarovani osebi, v primeru vzajemnega NŽZ, doživita dogovorjeni rok. Zavarovalna vsota za doživetje je enaka vrednosti premoženja na naložbenem računu zavarovalca, ki se določi v skladu z 10. členom teh pogojev. Pri obeh zavarovanjih lahko upravičenec zahteva, da se zavarovalna vsota izplačuje obročno kot mesečna renta.

V *primeru doživetja* dogovorjene zavarovalne dobe pri NZJ, pa je poleg že zgoraj navedene možnosti enkratnega izplačila vrednosti premoženja na osebnem računu, tudi možnost obročnega izplačevanja v obliki mesečne štipendije. V tem primeru pa se zavarovalnica obvezuje, da bo do dogovorjenega dne in za pogodbeno število let upravičencu mesečno izplačevala štipendijo. Pri tem se upoštevajo zavarovalni ceniki za štipendijsko zavarovanje, ki veljajo na dan uveljavitve pravice do izplačevanja štipendije.

Pri ENZ se zavarovalnica, v primeru smrti zavarovane osebe v času trajanja zavarovanja, obvezuje izplačati določenemu upravičencu zajamčeno zavarovalno vsoto oziroma vrednost premoženja na naložbenem računu, če le-ta presega zajamčeno zavarovalno vsoto. Slednje velja tudi pri NŽZ in NZJ, razlika pa je:

- da v primeru, če zavarovana oseba pri zavarovanju, sklenjenem brez zdravniškega pregleda, umre v prvih šestih mesecih od začetka jamstva, je zavarovalnica dolžna izplačati upravičencu le polovico zajamčene zavarovalne vsote takoj po smrti zavarovane osebe,
- da zavarovalnica jamči s celotno zajamčeno zavarovalno vsoto, če je zavarovanje sklenjeno z zdravniškim pregledom; v primeru smrti zavarovane osebe zaradi nezgode, nosečnosti ali poroda ter pri novem zavarovanju, sklenjenem brez zdravniškega pregleda, z začetkom najkasneje tri mesece po doživetju prejšnjega zavarovanja pri Zavarovalnici Triglav, d.d..

7.4. OMEJITEV IN IZKLJUČITEV JAMSTVA ZAVAROVALNICE

Ta člen oziroma pogoj je pri vseh treh naložbenih zavarovanjih enak. Zavarovalnica ne izplača zajamčene zavarovalne vsote, temveč odkupno vrednost zavarovanja v primerih:

- če je zavarovana oseba v prvih dveh letih zavarovanja napravila samomor ali ga je poskusila napraviti, ne glede na to, kdaj je za njegovimi posledicami umrla;
- če je zavarovana oseba umrla zaradi vojnih dogodkov;
- če je smrt zavarovane osebe namerno povzročil upravičenec.

7.5. OBVEZNOSTI ZAVAROVALCA IN POSLEDICE NEIZPOLNITVE TEH OBVEZNOSTI

Obveznosti zavarovalca pri sklenitvi zavarovalne pogodbe in posledice netočnosti ali nepopolnosti podatkov so pri vseh treh oblikah naložbenih zavarovanjih enake. Razlika je le pri ENZ, ki ne vsebuje člena o tem, da zavarovalnica v primeru razveljavitve pogodbe obdrži že plačane premije in ima pravico zahtevati plačilo premije za zavarovalno dobo, v kateri je zahtevala razveljavitev pogodbe.

7.6. DOGOVOR O ZAVAROVALNI VSOTI IN ZAVAROVALNI PREMIJI

ENZ se v tem členu bistveno razlikuje od ostalih dveh oblik naložbenega zavarovanja.

Pri vseh treh zajamčeno zavarovalno vsoto in premijo določita ponudnik in zavarovalnica po podatkih v ponudbi, zlasti glede na izbrani premijski cenik, starost zavarovane osebe, spol in zavarovalno dobo.

Pri ENZ zavarovalnica določi najnižjo enkratno zavarovalno premijo, ki se lahko vplača za to zavarovanje. Medtem ko se pri NŽŽ in NZJ dogovorjena premija plačuje mesečno vnaprej, in sicer prvega v mesecu, v katerem zapade v plačilo. Zavarovalec in zavarovalnica pa se lahko dogovorita tudi za drugačno dinamiko plačevanja premije. V primeru, če dogovorjena zavarovalna premija na zadnji delovni dan v mesecu (obračunski dan) na zadostuje za poračun zapadle nevarnostne premije za primer smrti, se zavarovalna premija poveča v skladu s faktorji za izračun nevarnostne premije za primer smrti.

Ne glede na dogovorjeno višino in dinamiko plačevanja zavarovalne premije lahko zavarovalec pri NŽŽ in NZJ ob predhodnem soglasju zavarovalnice vplača dodatno enkratno vplačilo. Zaradi dodatnih vplačil se zajamčena zavarovalna vsota ne spremeni. Pri ENZ pa zavarovalec v času trajanja zavarovanja ne more vplačati dodatne zavarovalne premije.

7.7. IZBIRA INVESTICIJSKEGA SKLADA NA KATEREGA SE VEŽE VREDNOST ENOT PREMOŽENJA

Tako pri NŽŽ, ENZ kot NZJ zavarovalec ob sklenitvi zavarovanja v okviru ponudbe Zavarovalnice Triglav, d.d., izbere investicijske sklade, na katere se veže vrednost enote premoženja (v nadaljevanju VEP). VEP na naložbenem računu zavarovalca je odvisna od gibanja vrednosti investicijskih kuponov oziroma drugih vrednostnih papirjev investicijskega sklada. Upravičenja iz posamezne zavarovalne pogodbe pa so neposredno povezana z gibanjem VEP izbranega investicijskega sklada.

Le pri NŽŽ lahko zavarovalec v okviru ponudbe zavarovalnice izbere tudi investicijski sklad, pri katerem zavarovalnica zagotavlja letni donos - investicijski sklad z zajamčenim donosom (v nadaljevanju TZD1). Pri TZD1 je zagotovljena rast VEP tako, da letno narašča po stopnji zajamčene donosnosti.

Zavarovalec ob sklenitvi pogodbe določi razdelitev zavarovalne (enkratne pri ENZ) premije med izbrane investicijske sklade, na katere se veže VEP. Medtem ko pri NŽŽ in NZJ lahko zavarovalec med trajanjem zavarovanja zahteva spremembo razdelitve premije med izbranimi investicijskimi skladi, pri ENZ te možnosti ni.

7.8. PRERAČUN PREMIJE V ENOTE PREMOŽENJA

Zavarovalnica preračuna zavarovalno premijo (enkratno v primeru ENZ), zmanjšano za vstopne stroške (v nadaljevanju čista premija) ter stroške upravljanja pri ENZ, v enote premoženja na osebnem naložbenem računu z upoštevanjem VEP izbranega investicijskega sklada, na peti delovni dan od plačila zavarovalne premije (dan preračuna). Šteje se, da je premija plačana tistega dne, ko je prispelo nakazilo premije na račun zavarovalnice.

Število enot premoženja na naložbenem računu se na podlagi plačane premije, pri vseh treh oblikah naložbenega zavarovanja, določi tako, da se znesek čiste premije deli z VEP izbranega investicijskega sklada, ki velja na dan preračuna.

VEP investicijskega sklada se objavlja v dnevnem časopisju ali na spletni strani zavarovalnice.

7.9. VREDNOST PREMOŽENJA NA OSEBNEM RAČUNU ZAVAROVALCA

Zavarovalnica za vsakega zavarovalca vodi osebni naložbeni račun. Na naložbenem računu se vodijo podatki o plačanih premijah, gibanju VEP ter skupni vrednosti premoženja na naložbenem računu zavarovalca. Vrednost premoženja na naložbenem računu zavarovalca se na določen dan izračuna tako, da se število enot premoženja na naložbenem računu pomnoži z VEP posameznega investicijskega sklada, ki velja na ta dan.

Zavarovalnica pri NZJ po zaključku obračunskega dne za tekoči mesec poračuna zapadlo premijo za dodatna zavarovanja ter za dodatno nezgodno zavarovanje otrok, provizijo za upravljanje ter nevarnostno premijo za primer smrti. NŽZ tu ne vključuje dodatnega nezgodnega zavarovanja otrok, ENZ pa vključuje le zapadlo nevarnostno premijo za primer smrti.

Pri NŽZ in ENZ je določeno tudi, da se premija za dodatna zavarovanja in nevarnostna premija za primer smrti poračuna v deležu razdelitve premije med investicijske sklade.

7.10. SPREMEMBA RAZDELITVE SREDSTEV MED INVESTICIJSKIMI SKLADI

V tem členu se vse tri oblike naložbenega zavarovanja med seboj razlikujejo.

Pri ENZ lahko zavarovalec v okviru veljavne ponudbe zavarovalnice zahteva, da se sredstva na naložbenem računu vežejo na VEP drugega investicijskega sklada (prenos sredstev). Medtem ko pri ostalih dveh oblikah naložbenega zavarovanja, zavarovalec lahko zahteva enako le če so premije plačane za šest mesecev pri NZJ oziroma le če sta od začetka zavarovanja potekali vsaj dve leti in so premije plačane najmanj za dve leti pri NŽZ.

Za prvi prenos sredstev v koledarskem letu se obračunajo le dejanski stroški spremembe. V primeru večkratnega prenosa sredstev je zavarovalnica upravičena do povračila stroškov po ceniku, ki velja ob vsakokratni zahtevi za prenos. Dejanski stroški so stroški transakcije ter morebitna izstopna provizija, ki jo zavarovalnici obračuna upravljavec investicijskega sklada.

7.11. POSLEDICE ZARADI NEPLAČILA PREMIJE

Splošni pogoji za ENZ tega člena na vsebujejo. Pri NŽZ in NZJ pa ta člen vsebuje enaka določila, in sicer:

- v primeru, če zavarovalna premija za tekoči mesec ni plačana, zavarovalnica obračuna premijo za dodatna zavarovanja in nevarnostno premijo za primer smrti, na način določen v 9. členu teh pogojev (vrednost premoženja na osebem računu zavarovalca). Zmanjšanje enot premoženja naložbenega računa zavarovalca se opravi v sorazmernem deležu vrednosti premoženja, vezanega na posamezni investicijski sklad;
- če premija ni plačana dva meseca po zapadlosti, lahko zavarovalnica zavarovalca pozove, naj premijo plača. Če ta na zahtevo zavarovalnice, ki mu mora biti vročena s priporočenim pismom, zapadle premije ne plača v roku, ki je določen v pismu in ne sme biti krajši kot mesec dni, šteto od takrat, ko mu je bilo pismo vročeno, in tega tudi ne stori kdo drug, ki je za to zainteresiran, sme zavarovalnica, če so ji bile dotlej plačane premije najmanj za šest mesecev, izjaviti zavarovalcu, da je zavarovanje pretvorjeno v zavarovanje brez nadaljnjega plačevanja premije (kapitalizacija⁴), sicer pa, da odstopa od pogodbe. Premij, ki so bile plačane do razveze pogodbe, zavarovalnica ne vrne;
- v primeru kapitalizacije se zjamčena zavarovalna vsota zmanjša tako, da je enaka višini vrednosti premoženja na osebem računu, dodatno zavarovanje otrok ter druga dodatna zavarovanja pa prenehajo.

7.12. MIROVANJE PLAČEVANJA PREMIJE

Ta člen se pri NŽZ in NZJ ne razlikuje. Splošni pogoji za ENZ pa ga ne vključujejo.

Zavarovalec lahko, če je od začetka zavarovanja poteklo vsaj šest mesecev in so premije plačane za najmanj šest mesecev pri NZJ oziroma, če sta od začetka zavarovanja potekli vsaj dve leti in so premije plačane za najmanj dve leti pri NŽZ, za omejeno obdobje uveljavlja pravico do mirovanja plačevanja premije (v nadaljevanju mirovanje).

Mirovanje lahko neprekinjeno traja največ eno leto. Zavarovalec lahko v času trajanja zavarovanja zahteva mirovanje največ dvakrat. V času mirovanja zavarovalnica ne jamči za izplačila iz naslova dodatnih zavarovanj. Zavarovalnica ima pravico zavrniti zahtevo za mirovanje brez obrazložitve.

⁴ Kapitalizacija - sprememba presežka vrednosti v kapital; izračunavanje vrednosti premoženja po njegovem čistem donosu; sprememba blagovnega premoženja v denarni kapital.

7.13. POVEČANJE ZAJAMČENE ZAVAROVALNE VSOTE

Ta člen vsebujejo le splošni pogoji za NŽZ.

Zavarovalec in zavarovalnica se lahko dogovorita, da se zjamčena zavarovalna vsota osnovnega zavarovanja poveča, in sicer ob pogoju, da zavarovalec plačuje ustrezno višjo premijo. Zjamčena zavarovalna vsota se lahko brez ugotavljanja zdravstvenega stanja zavarovane osebe poveča največ za takšno višino, da nova zjamčena zavarovalna vsota ne presega dvakratnika zjamčene zavarovalne vsote ob sklenitvi zavarovanja.

Povečanje zjamčene zavarovalne vsote lahko zavarovalec zahteva v naslednjih primerih:

- rojstvo otroka zavarovane osebe;
- sklenitev zakonske zveze zavarovane osebe;
- najem dolgoročnega namenskega kredita za nakup nepremičnine zavarovane osebe.

Zavarovanec je dolžan predložiti zahtevo za povečanje zjamčene zavarovalne vsote najkasneje v roku treh mesecev od zgoraj navedenih dogodkov.

Če zavarovana oseba v prvem letu po povečanju zjamčene zavarovalne vsote umre zaradi bolezni oziroma napravi samomor, zavarovalnica izplača prvotno dogovorjeno zjamčeno zavarovalno vsoto.

7.14. ODKUP ZAVAROVANJA

Na zahtevo zavarovalca zavarovalnica izplača odkupno vrednost police ENZ. Enako velja tudi za NZJ in NŽZ, le da je pri njiju vključena tudi časovna komponenta. Tako mora za odkup, od začetka zavarovanja do odkupa poteči vsaj šest mesecev in so premije plačane najmanj za šest mesecev pri NZJ oziroma dve leti pri NŽZ.

Pri ENZ je odkupna vrednost zavarovanja enaka vrednosti premoženja na naložbenem računu zavarovalca, zmanjšani za obračunane stroške. Pri NZJ in NŽZ pa je odkupna VEP na naložbenem računu različna za začetne in ostale enote, in sicer:

- odkupna vrednost začetne enote premoženja je enaka produktu VEP posameznega investicijskega sklada z odkupnim faktorjem;
- odkupna vrednost ostalih enot premoženja (vseh enot premoženja razen začetnih enot premoženja) je enaka VEP posameznega investicijskega sklada.

Odkup zavarovanja se lahko zahteva v naslednjih primerih:

- izselitev iz Republike Slovenije;
- smrt upravičenca ali ožjega družinskega člana;

- 100 % trajna invalidnost, izguba poslovne sposobnosti ali težja bolezen zavarovane osebe;
- razveza zakonske zveze pri vzajemnem naložbenem življenjskem zavarovanju zakoncev;
- nepretrgana brezposelnost zavarovalca za obdobje, daljše od šestih mesecev;
- če so se okoliščine tako spremenile, da zaradi tega ni smiselno nadaljevati zavarovanja.

Pravice odkupa pri vseh treh oblikah naložbenega zavarovanja ne morejo uveljaviti upniki zavarovalca in tudi ne zavarovalni upravičenec.

Pred prekinitvijo police oziroma zamenjavo ene police z drugo je pomembno, da zavarovalec premisli:

1. *če se je njegovo zdravstveno stanje v teh letih spremenilo, morda ne bo več mogoče skleniti zavarovanja;*
2. *sedanja polica lahko ima nižjo premijo, kot je potrebna za novo polico iste stopnje (če ne zaradi drugega, zato ker je starejši);*
3. *če zamenja denarno vredno polico za drugo, je lahko denarna vrednost nove nekaj let relativno majhna in morda nikoli ne bo tako velika kot originalna.*

Pri zamenjavi ene police z drugo, bo zavarovalec soočen s stroški in z določenimi plačili. Zato je na splošno bolje ohraniti obstoječo polico in k tej dodati še eno, namesto zamenjave obstoječe police.

7.15. PREDUJEM

Ta člen vključujejo le splošni pogoji za NŽZ.

Če zavarovalec izpolnjuje pogoje, da sta od začetka zavarovanja potekli vsaj dve leti ali so premije plačane najmanj za dve leti, lahko zavarovalnica zavarovalcu na njegovo zahtevo izplača del vrednosti premoženja na naložbenem računu zavarovalca, do 80 % odkupne vrednosti police, ki ga zavarovalec pozneje lahko vrne.

V primeru predujma se zjamčena zavarovalna vsota zniža za znesek izplačila. Izplačilo in vračilo predujma pa ne vpliva na obveznost plačevanja premije.

7.16. OBNOVITEV ZAVAROVANJA

Obnovitev zavarovanja vključujeta le NŽZ in NZJ.

Zavarovanje, ki je po 11. členu teh pogojev (posledice zaradi neplačila premije) prenehalo veljati oziroma je kapitalizirano, se na zahtevo zavarovalca lahko obnovi.

Če zavarovana oseba umre v prvem letu po obnovitvi zavarovanja zaradi katerekoli bolezni, ki jo je imela ob predložitvi zahteve za obnovev, pa jo je tedaj zamolčala, je zavarovalnica dolžna izplačati znižano zavarovalno vsoto samo, če je bila premija pred obnovitvijo zavarovanja plačana najmanj za šest mesecev pri NZJ oziroma najmanj za dve polni leti pri NZZ. V nasprotnem primeru, zavarovalnica nima nobene obveznosti.

Če zavarovana oseba v prvem letu po obnovitvi zavarovanja napravi samomor, zavarovalnica izplača odkupno vrednost premoženja na naložbenem računu zavarovalca.

7.17. PRETVORBA NALOŽBENEGA ŽIVLJENSKEGA ZAVAROVANJA

Ta člen vključujejo le splošni pogoji za NZZ.

Če sta od začetka zavarovanja potekli vsaj dve leti in so premije plačane najmanj za dve leti, lahko zavarovalec zahteva spremembo NZZ v zavarovanje za primer doživetja in smrti (mešano življenjsko zavarovanje). Pri tem pa veljajo zavarovalni pogoji za mešano življenjsko zavarovanje, ki veljajo na dan vložitve zahteve.

7.18. IZPLAČILA PO ZAVAROVALNI POGODBI

Ta člen vsebujejo splošni pogoji vseh treh naložbenih zavarovanj, le da se med njimi nekoliko razlikuje.

V primeru smrti zavarovane osebe zavarovalnica izplača zajamčeno zavarovalno vsoto oziroma vrednost premoženja na naložbenem računu zavarovalca, če le-ta presega zajamčeno zavarovalno vsoto.

Le NZJ pa vsebuje določilo, po katerem je zavarovalnica upravičena, da ob vsakršnem izplačilu iz zavarovalne police (izplačilo zavarovalne vsote za doživetje, izplačilo odkupne vrednosti zavarovanja ali izplačilo predujma) obračuna *izstopne stroške zavarovanja*, v višini 1 % od izplačila (teh stroškov ne obračuna, če upravičenec zahteva, da se zavarovalna vsota izplačuje mesečno kot mesečna renta). Prav tako pa je zavarovalnica upravičena, da obračuna morebitno izstopno provizijo, ki jo zavarovalnici obračuna upravljavec investicijskega sklada.

7.19. UDELEŽBA NA DOBIČKU

Splošni pogoji NZZ vključujejo tudi člen udeležbe na dobičku. Po tem členu so sredstva investicijskega sklada z zajamčenim donosom udeležena pri vsakoletnem dobičku, ustvarjenem z upravljanjem teh sredstev, po kriterijih, ki jih sprejme zavarovalnica v skladu z merili o oblikovanju matematične rezervacije in udeležbi zavarovalcev v pozitivnem rezultatu.

Delež letne udeležbe je sorazmeren prispevku tega zavarovanja k celotnemu dobičku portfelja naložbenih življenjskih zavarovanj z zjamčenim donosom v poslovnem letu. Ta delež se pretvori v dodatne enote premoženja iz naslova udeležbe, ki pa se izplačajo ob nastopu zavarovalnega primera skupaj z izplačilom enot premoženja investicijskega sklada z zjamčenim donosom.

7.20. DODATNA ZAVAROVANJA

Pri NŽZ in NZJ so v skladu s splošnimi pogoji osnovnemu zavarovanju lahko priključena tudi dodatna zavarovanja, ki se urejajo z dopolnilnimi pogoji za dodatna zavarovanja ali s posebnimi določili na zavarovalni polici. Pri tem veljajo naslednje omejitve:

- dodatna zavarovanja prenehajo veljati v trenutku prenehanja osnovnega zavarovanja oziroma lahko prenehajo veljati tudi pred potekom NŽZ oziroma NZJ, če zavarovana oseba postane poslovno nesposobna, 100 % invalid ali če je zavarovalec oproščen plačila nadaljnjih premij osnovnega zavarovanja,
- premija za osnovno zavarovanje in za dodatna zavarovanja je nedeljiva,
- pri poznejši priključitvi dodatnega zavarovanja pripada zavarovalnici premija od priključitve tega zavarovanja dalje.

7.21. DODATNO NEZGODNO ZAVAROVANJE OTROK

Ta člen vključujejo le splošni pogoji za NZJ. NŽZ-ju pa se lahko to zavarovanje v skladu s 20. členom teh pogojev (dodatna zavarovanja) priključi dodatno.

Osnovnemu zavarovanju je priključeno dodatno nezgodno zavarovanje otrok, za katerega poleg teh splošnih pogojev veljajo tudi splošni pogoji za nezgodno zavarovanje oseb. *Obveznost plačila zavarovalne premije za dodatno nezgodno zavarovanje otrok nastopi po poteku enega leta od sklenitve zavarovanja.*

Dodatno nezgodno zavarovanje otrok preneha veljati 30. septembra tistega zavarovalnega leta, v katerem otrok dopolni 19 let starosti.

Ostali členi splošnih pogojev naložbenih zavarovanj, kot so STORITVE ZAVAROVALNICE, VARSTVO OSEBNIH PODATKOV, IZVENSODNO REŠEVANJE SPOROV ter ZAKLJUČNA DOLOČILA, pa se med NŽZ, ENZ in NZJ ne razlikujejo.

7.22. KRATKA PRIMERJAVA MED POLICAMI

Tabela 7: Primerjava Naložbenega življenjskega zavarovanja (NŽZ), Enkratnega naložbenega zavarovanja (ENZ) in Naložbenega zavarovanja JUNIOR (NZJ)

NŽZ	ENZ	JUNIOR
Obročno varčevanje z življenjskim zavarovanjem	Investicija z življenjskim zavarovanjem	Obročno varčevanje za otroka z življenjskim zavarovanjem za zavarovano osebo
Mesečno plačevanja premije (možen dogovor za drugačno dinamiko plačevanja)	Plačilo premije v enkratnem znesku	Mesečno plačevanje premije (možen dogovor za drugačno dinamiko plačevanja)
Naložbo se lahko veže samo na 1 sklad ali na več skladov	Odstotek premije za Posebni vzajemni sklad Triglav Renta mora znašati najmanj 50 % premije	Naložbo se lahko veže na 1 ali na 2 sklada
Minimalna mesečna premija 30 EUR, od tega minimalna premija v 1 sklad 10 EUR	Minimalna enkratne premija 1.700 EUR, od tega minimalna premija v 1 sklad 500 EUR	Minimalna mesečna premija 35 EUR, od tega minimalna premija v 1 sklad 20 EUR
Možnost sklenitve dodatnega nezgodnega zavarovanja	/	Možnost sklenitve dodatnega nezgodnega zavarovanja zavarovane osebe
Možnost predujma	Možnost najema ugodnega kredita pri Abanki	Prve letne premije za dodatno nezgodno zavarovanje otroka ni treba plačati
Odkup zavarovanja po dveh letih trajanja NŽZ	Odkup zavarovanja je možen kadarkoli	Odkup zavarovanja po šestih mesecih trajanja JUNIOR zavarovanja
Možnost zavarovanja dveh oseb	/	Možnost zavarovanja dveh oseb
Oprostitev plačila davka od prometa zavarovalnih poslov pri zavarovanjih z zavarovalno dobo 10 in več let	Oprostitev plačila davka od prometa zavarovalnih poslov pri zavarovanjih z zavarovalno dobo 10 in več let	Oprostitev plačila davka od prometa zavarovalnih poslov pri zavarovanjih z zavarovalno dobo 10 in več let

Vir: Interno gradivo Zavarovalnice Triglav, d.d., 2006.

8. PRIMERJAVA NALOŽBENIH ZAVAROVANJ ZAVAROVALNICE TRIGLAV NA OSNOVI PRIČAKOVANE VREDNOSTI OB DOŽIVETJU

Takoj na začetku primerjave pričakovane vrednosti na naložbenem računu ob doživetju je potrebno opozoriti bralca, da je primerjava med posameznimi naložbenimi policami zavarovalnice Triglav zelo otežena, saj se te police razlikujejo po bistvenih značilnostih potrebnih za primerjavo pričakovane vrednosti.

Tako se tri naložbene police zavarovalnice Triglav, katere so tema tega diplomskega dela, razlikujejo tako po dinamiki plačevanja premije, številu skladov na katere se lahko naložba veže, minimalni mesečni premiji, možnosti zavarovanja večih oseb, kot tudi višini zjamčene zavarovalne vsote za primer smrti (v nadaljevanju: ZZV za smrt). Že sama izbira vzajemnega sklada, pomeni različno pričakovano vrednost ob doživetju, saj donosnejši in s tem bolj tvegan sklad pomeni višjo pričakovano vrednost ob doživetju.

Glede na to, da zavarovalnica Triglav omogoča informativni izračun na internetu, sem z različnimi kombinacijami dejavnikov naložbenih zavarovanj poskušala čimbolj izvesti primerjavo med njimi in ugotoviti, kako na višino pričakovane vrednosti ob doživetju vplivajo spol zavarovanca, starost zavarovanca in zavarovalna doba, ter kje so te vrednosti najvišje.

Predpostavke in parametri ob tem so bile:

- razdelitev premije med posamezne sklade znaša: 50 % Triglav Renta, 50 % Triglav Steber I (saj je pri ENZ pogoj, da znaša odstotek premije za vzajemni sklad Triglav Renta najmanj 50 % - kar sem nato upoštevala enako tudi pri NŽZ in NZJ),
- letna rast vrednosti enote premoženja v investicijskih skladih: Triglav Steber I: 10 %, Triglav Renta: 6 %,
- razdelitev premije med investicijske sklade se med trajanjem zavarovanja ne spreminja,
- zavarovane osebe so popolnoma zdrave,
- devizni tečaj se med trajanjem zavarovanja ne spreminja.

Višina zavarovalne premije in ZZV za smrt:

- pri NŽZ znaša minimalna zjamčena premija 30 EUR/mesec, zavarovalec pa izbira pri tej premiji med 1.620 EUR in 10.800 EUR ZZV za smrt;
- pri ENZ se zavarovalna premija plača v enkratnem znesku in ne mesečno, minimalna enkratna premija pa znaša 1.700 EUR, zavarovalec pa izbira pri tej premiji med 1.870 EUR in 2.550 EUR ZZV za smrt;
- pri NZJ znaša minimalna zjamčena premija 35 EUR/mesec, zavarovalec pa izbira pri tej premiji med 6.300 EUR in 12.600 EUR ZZV za smrt.

Tako sem pri naslednjih točkah tega diplomskega dela primerjala višino pričakovane vrednosti ob doživetju le pri NŽZ in NZJ z upoštevanjem enake višine premije (50 EUR) in enake ZZV za smrt (9.000 EUR), pri ENZ, ki ima enkratno in ne mesečno premijo, to ni bilo mogoče in sem le-to izključila iz te primerjave.

8.1. PRIMERJAVA VIŠIN PRIČAKOVANE VREDNOSTI OB DOŽIVETJU GLEDE NA SPOL ZAVAROVANCA

V Sloveniji se je v zadnjih petdesetih letih življenjska doba podaljšala za 11 let. Deček, ki je bil rojen v Sloveniji v obdobju 2002/2003, lahko pričakuje, da bo živel 73 let, deklica pa skoraj 81 let. Glede na to, da je eden izmed podatkov, ki jih upoštevajo zavarovalnice pri naložbenem zavarovanju, tudi spol zavarovanca, sem v tej točki želela prikazati kako dejstvo daljše pričakovane življenjske dobe žensk vpliva na pričakovano vrednost naložbenega zavarovanja ob doživetju zavarovanca.

Tabela 8: Pričakovane vrednosti ob doživetju po naložbenih policah zavarovalnice Triglav (v EUR) za 30 let starega moškega in žensko

Polica	Zavarovalna premija	Starost 30 let, zavarovalna doba 15 let	
		Pričakovana vrednost ob doživetju (v EUR) za moškega	Pričakovana vrednost ob doživetju (v EUR) za žensko
NZZ	50 EUR	14.022	14.238
NZJ	50 EUR	14.248	14.394

Vir: Interni podatki Zavarovalnice Triglav, d.d., 2006.

Kot vidimo iz izračunov Tabele 8, dejansko zavarovalnice upoštevajo daljšo pričakovano življenjsko dobo žensk in je tako pri vseh policah zavarovalnice Triglav, ne glede na višino premije, višja pričakovana vrednost ob doživetju za žensko kot za moškega. Manjša razlika pri tej primerjavi je pri NZJ.

8.2. PRIMERJAVA VIŠIN PRIČAKOVANE VREDNOSTI OB DOŽIVETJU GLEDE NA STAROST ZAVAROVANCA

Slovenija se, podobno kot razvite države, sooča s konstantnim višanjem povprečne starosti prebivalstva. V pričetku petdesetih let je znašala povprečna starost prebivalstva Slovenije približno 30 let, konec leta 2004 pa 40,3 let. Delež prebivalstva, starega 65 let in več, je v Sloveniji že višji od deleža mlajših od 15 let. Zavarovalnice zaradi ugodnih finančnih rezultatov tekmujejo za čim mlajše zavarovalce in jih prepričujejo naj sklenejo naložbeno zavarovanje čim mlajši, saj imajo tako ob isti zavarovalni dobi in enaki premiji višjo pričakovano vrednost ob doživetju. V nadaljevanju sem želela prikazati ali to resnično velja pri naložbenih policah zavarovalnice Triglav in kakšne so te razlike.

Tabela 9: Pričakovane vrednosti ob doživetju po naložbenih policah zavarovalnice Triglav (v EUR) za 30 in 50 let starega moškega in žensko

Polica	Zavarovalna premija	Zavarovalna doba 15 let			
		Starost 30 let		Starost 50 let	
		Pričakovana vrednost ob doživetju (v EUR) za moškega	Pričakovana vrednost ob doživetju (v EUR) za žensko	Pričakovana vrednost ob doživetju (v EUR) za moškega	Pričakovana vrednost ob doživetju (v EUR) za žensko
NŽZ	50 EUR	14.022	14.238	12.782	13.672
NZJ	50 EUR	14.248	14.394	12.957	13.903

Vir: Interni podatki Zavarovalnice Triglav, d.d., 2006.

Izračuni v Tabeli 9 kažejo, da je dokaj pomembno v kateri starosti se naložbeno zavarovanje sklene, saj je pri enaki zavarovalni premiji in enaki zavarovalni dobi, pričakovana donosnost ob doživetju precej višja pri mlajših zavarovancih kot pri starejših zavarovancih. Prav tako je iz podatkov mogoče opaziti, da so pri zavarovancih moškega spola večje razlike pri pričakovani donosnosti kot pri zavarovancih ženskega spola, ne glede na višino mesečne premije in starosti zavarovancev. Vidimo, da je ta razlika pri starosti zavarovanca 30 let posameznega spola manjša pri NZJ, medtem ko je z leti zavarovanca ta razlika manjša pri NŽZ.

8.3. PRIMERJAVA VIŠIN PRIČAKOVANE VREDNOSTI OB DOŽIVETJU GLEDE NA DOLŽINO ZAVAROVALNE DOBE

Naložbeno zavarovanje NŽZ, ENZ in NZJ je mogoče skleniti za zavarovalno dobo od 10 do 25 let. V tej točki me je zanimalo, kakšna je razlika v višini pričakovane vrednosti ob doživetju, če sklenemo naložbeno zavarovanje za 15 ali za 25 let.

Tabela 10: Pričakovane vrednosti ob doživetju po naložbenih policah zavarovalnice Triglav (v EUR) za 30 let starega moškega in žensko, pri zavarovalni dobi 15 in 25 let

Polica	Minimalna zavarovalna premija	Starost 30 let			
		Zavarovalna doba 15 let		Zavarovalna doba 25 let	
		Pričakovana vrednost ob doživetju (v EUR) za moškega	Pričakovana vrednost ob doživetju (v EUR) za žensko	Pričakovana vrednost ob doživetju (v EUR) za moškega	Pričakovana vrednost ob doživetju (v EUR) za žensko
NŽZ	50 EUR	14.022	14.238	38.693	39.141
NZJ	50 EUR	14.248	14.394	37.925	38.740

Vir: Interni podatki Zavarovalnice Triglav, d.d., 2006.

Kot je razvidno iz podatkov Tabele 10, lahko pri sklenitvi zavarovanja za 25 let v primerjavi s sklenitvijo zavarovanja z zavarovalno dobo 15 let, pričakujemo ob doživetju skoraj trikrat večjo donosnost tako pri NŽZ kot pri NZJ. Vidimo torej, da je dolžina zavarovalne dobe zelo pomemben dejavnik pri naložbenem življenjskem zavarovanju in morajo zato zavarovalci pri sklepanju zavarovanja biti nanj posebej pozorni, tudi zaradi že prej omenjenega davčnega vidika.

SKLEP

V življenju se soočamo z različnimi potrebami in željami: rešitev stanovanjskega problema, nakup avtomobila, šolanje otrok, zagotovitev ustrezne višine pokojnine ipd. Za svoj obstoj potrebujemo socialno in finančno varnost, ki pa si jo lahko v veliki meri zagotovimo s kvalitetno življenjsko polico, vezano na vzajemne sklade.

Gre za moderen zavarovalno varčevalni produkt, ki združuje lastnosti klasičnega življenjskega zavarovanja in varčevanja v vzajemnih skladih, pri čemer sami izberemo naložbeno politiko. A pomembno je, da se zavarovalci zavedajo, da pri naložbenih zavarovanjih sicer lahko sami odločajo kam bodo vlagali svojo premijo, vendar tudi v celoti prevzemajo naložbeno tveganje. Prav zaradi večjih tveganj pa so naložbena zavarovanja bolj odprta od klasičnih življenjskih zavarovanj. Naložbeno življenjsko zavarovanje je zaradi svoje prilagodljivosti zelo dobra kombinacija socialne varnosti ob morebitni smrti kot tudi varčevalne komponente. Pomembno je tudi zato, ker ga lahko uporabimo kot jamstvo ali zastavimo pri pridobivanju, denimo, posojila.

Pri naložbenem življenjskem zavarovanju lahko sami določimo višino premije, višino zavarovalne vsote za smrt, naložbeno politiko in dobo zavarovanja, ki sta povezani z našimi prihodnjimi finančnimi cilji in zmožnostmi. Edinstvenost tega zavarovanja je tudi v tem, da si že s plačilom prve premije zagotovimo vsaj minimalno zavarovalno vsoto v primeru smrti.

Pred sklenitvijo zavarovanja moramo dobro poznati obveznosti in omejitve zavarovalnice ter možnosti, ki nam jih omogoča posamezna naložbena življenjska polica skozi celotno zavarovalno dobo, kot so prilagodljivost naši trenutni finančni situaciji, možnost zvišanja ali znižanja zavarovalnih vsot, spreminjanje dobe zavarovanja, možnost menjave oziroma prehoda med posameznimi vzajemnimi skladi, možnost brezplačnega dviga privarčevanih sredstev itd. Hkrati pa v Zavarovalnici Triglav zavarovalcem, ki ocenjujejo, da bi njihova sredstva še lahko zrasla, omogočajo, da po preteku zavarovalne dobe podaljšajo zavarovalno dobo brez nadaljnjega plačevanja zavarovalne premije (Budal, 2006, str. 16). Različne zavarovalnice ponujajo samo nekatere navedene ugodnosti, zato je potrebna še dodatna previdnost. Prav tako je koristno preučiti posledice neplačevanja premije, možnost dviga odkupne vrednosti, vključitev ali izključitev indeksacije, pristopno starost. Na samem začetku razgovora z zavarovalnim zastopnikom pa je potrebno preveriti, ali ima dovoljenje za

opravljanje poslov zavarovalnega zastopanja, ki ga izdaja Agencija za zavarovalni nadzor. Kajti samo ustrezno strokovno usposobljeni svetovalci nam bodo lahko dali pravi nasvet, kakšno življenjsko zavarovanje je za nas najprimernejše.

V razvitih državah so klasična zavarovanja enako pomembna kot naložbena, pri nas pa so zaradi »buma« naložbenih zavarovanj v zadnjih letih in zaradi rasti tečajev na borzah slednja bolj aktualna kot klasična.

V Zavarovalnici Triglav vsi zavarovalci naložbenega zavarovanja ob sklenitvi plačajo vstopne stroške, stroški vodenja naložbenega računa pa so 1,6 EUR mesečno. Najmanjša možna premija pa je 30 EUR mesečno. Zavarovalci lahko vlagajo v tri različne sklade, v vsakega najmanj 10 EUR, sredstva pa lahko med skladi prenašajo. Naložbeno in življenjsko zavarovanje pa je od drugih oblik varčevanja ugodnejše predvsem z davčnega vidika. Če je zavarovalna doba daljša od 10 let, se za zavarovanje ne plača 6,5-odstotni davek od prometa zavarovalnih poslov, prav tako pa je upravičenec oproščen plačila dohodnine od dohodka iz življenjskega zavarovanja.

LITERATURA

1. Bodie Zvi, Kane Alex, Marcus Alan J.: Investments. New York : McGraw-Hill, 1999. 967 str.
2. Bogataj M.: Življenjska zavarovanja. Portorož : Fakulteta za pomorstvo in promet, 1998. 301 str.
3. Boncelj J.: Zavarovalna ekonomika. Maribor : Založba Obzorja, 1983. 351 str.
4. Budal.M.: Različne oblike - za vsakogar. Ljubljana, Žurnal, 2006, str. 16.
5. Dimovski V., Gregorič A.: Temelji bančništva. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 2000. 181 str.
6. Mehr I. Robert: Life Insurance. Austin (Texas) : Business Publications, Inc., 1970. 956 str.
7. Pavliha M.: Zavarovalno pravo. Ljubljana : Gospodarski Vestnik, 2000. 371 str.
8. Skipper Harold D., Jr.: International risk and insurance. Boston : McGraw-Hill Co, 1998. 756 str.
9. Žnidaršič B.: Zavarovalništvo in varnost – zavarovalništvo kot mehanizem zagotavljanja varnosti posameznika v sodobni družbi. Ljubljana : Fakulteta za družbene vede in Slovensko zavarovalno združenje, 2004. 256 str.

VIRI

1. Finančna statistika, Finančni trgi, Banka Slovenije.
[URL: http://www.bsi.si/search/search_slo.asp], januar 2006.
2. Interno gradivo Zavarovalnice Triglav, d.d.. Ljubljana, 2006.
3. Izvleček prospekta Delniškega vzajemnega sklada Triglav Steber I.
[URL: <http://www.triglav-du.si/?id=2,163,165>], 19.04.2005.
4. Izvleček prospekta Uravnoveženega vzajemnega sklada Triglav Renta.
[URL: <http://www.triglav-du.si/?id=2,163,165>], 11.11. 2005.
5. Izvleček prospekta Investicijskega sklada Triglav Svet G80. Ljubljana, 2006.
[URL: <http://www.triglav.si/stran.asp?id=811>].

6. Izvleček prospekta Mešanega vzajemnega sklada Triglav Evropa.
[URL: <http://www.triglav-du.si/?id=2,163,165>], 06.10.2005.
7. Kaj je naložbena polica?
[URL: http://www.zavarujte.si/Vsebina/osebna_zavarovanja/zivljenjska/vrste/Kaj_je_nalozbena_polica.htm], oktober 2006.
8. Lubej S.: Analiza tržnih deležev in razmerja moči med ponudniki vzajemnih skladov, ki so trenutno na voljo v Sloveniji.
[URL: http://www.financnicenter.si/kapitalskitrg_det.php?id=1], 21.11.2005.
9. Mešani vzajemni skladi - kaj sploh so in za koga so primerni.
[URL: <http://www.financna-tocka.si/text.php?id=3165>], 19.01.2006.
10. Obligacijski zakonik (Uradni list RS, št. 83/2001).
11. Poročilo o poslovanju Zavarovalnice Triglav, d.d. v letu 2005.
[URL: <http://www.triglav.si/stran.asp?id=13#>], 2006.
12. Slovenski spletni servis vzajemnih skladov. [URL: <http://vzajemci.com/pregled.php>], oktober 2006.
13. Slovenski spletni servis vzajemnih skladov.
[URL: <http://www.vzajemci.com/text.php?id=4020>], 2006.
14. Statistični zavarovalniški bilten 2005. Ljubljana : Slovensko zavarovalno združenje, 2005. 71 str.
15. Statistični zavarovalniški bilten 2006. Ljubljana : Slovensko zavarovalno združenje, 2006. 71 str.
16. Splošni pogoji za Enkratno naložbeno zavarovanje Zavarovalnice Triglav, d.d..
Ljubljana : Zavarovalnica Triglav, d.d., 2006. 3 str.
17. Splošni pogoji za Naložbeno življenjsko zavarovanje Zavarovalnice Triglav, d.d..
Ljubljana : Zavarovalnica Triglav, d.d., 2006. 5 str.
18. Splošni pogoji za Naložbeno zavarovanje Junior Zavarovalnice Triglav, d.d.. Ljubljana : Zavarovalnica Triglav, d.d., 2006. 5 str.

19. Slovenski spletni servis vzajemnih skladov.
[URL: http://vzajemci.com/vsi_trzni_delez.php], april 2006.
20. Vadoli.com. [URL: <http://www.vadoli.com/FondPolica/200.asp>], 2006
21. Vzajemni sklad Delniški Evropa Vipa Invest. Ljubljana : Abančna DZU, d.o.o., 2006.
[URL: <http://www.abancna-dzu.si/evropa.asp?MapaId=1867>].
22. Vzajemni sklad Delniški Svet. Ljubljana : Abančna DZU, d.o.o., 2006.
[URL: http://www.abancna-dzu.si/delniski_svet.asp?MapaID=1809].
23. Zakon o davku od prometa zavarovalnih poslov (ZDPZP-UPB1) (Uradni list RS, št. 96/2005).
24. Zakon o dohodnini (ZDoh-1-UPB2) (Uradni list RS, št. 53/2005).
25. Zakon o investicijskih skladih in družbah za upravljanje (ZISDU) (Uradni list RS, št. 26/1999).
26. Zakon o investicijskih skladih in družbah za upravljanje (ZISDU-1-UPB1) (Uradni list RS, št. 26/2005).
27. Zakon o zavarovalništvu (ZZavar-UPB2) (Uradni list RS, št. 109/2006).
28. Zloženka vzajemni skladi. Ljubljana : Triglav, družba za upravljanje, d.o.o., 2006. 6 str.

PRILOGA 1

Tabela 1: Razlike med življenjskim zavarovanjem vezanim na enote investicijskih skladov ter klasičnim življenjskim zavarovanjem za primer doživetja in smrti (mešanim življenjskim zavarovanjem) Zavarovalnice Triglav, d.d.

	Življenjsko zavarovanje vezano na enote investicijskih skladov	Klasično življenjsko zavarovanje za primer doživetja in smrti
Pristopna starost zavarovanca	14 - 65 let.	14 - 65 let.
Doba zavarovanja	Enaka dobi plačevanja premije, največ do 75. leta.	Enaka dobi plačevanja premije, največ do 75. leta.
Doba plačevanja premije	10 - 25 let.	5 - 25 let.
Zavarovanje za primer smrti	Največ do 75. leta. Zajamčeno je izplačilo najmanj v višini dogovorjene zavarovalne vsote.	Največ do 75. leta. Izplačilo je zajamčeno.
Naložbena strategija	Zavarovalec sam izbere sklad, v katerega bo vlagal svoja sredstva. Skladi se razlikujejo po naložbeni strukturi in posledično stopnji tveganja.	Zavarovalnica investira sredstva v skladu z Zakonom o zavarovalništvu.
Spremembe naložbene strategije	Zavarovalec lahko spremeni naložbeno strategijo.	Zavarovalec nima neposrednega vpliva na naložbeno strategijo.
Naložbeno tveganje	Nosi zavarovalec.	Nosi zavarovalnica.
Višina donosov	Nizki, podobni bančnemu depozitu, toda lahko realno negativni zaradi inflacije.	Negotovi, toda možni so višji donosi, skladno z izbiro ustreznega vzajemnega sklada.
Izplačilo ob poteku oziroma prekinitvi zavarovanja	Zavarovalnica izplača ob doživetju zavarovalno vsoto za doživetje, ki je enaka vrednosti premoženja na naložbenem računu; v primeru smrti pa zajamčeno zavarovalno vsoto oziroma vrednost premoženja na naložbenem računu, če le-ta presega zajamčeno zavarovalno vsoto. V primeru prekinitve zavarovanja zavarovalnica izplača vrednost premoženja zavarovalca, zmanjšano za izstopne stroške in dajatve.	Zavarovalnica izplača ob doživetju zajamčeno zavarovalno vsoto, v primeru prekinitve pa odkupno vrednost v skladu s tarifo.
Pripis dobičkov	Donosi naložb neposredno vplivajo na vrednost enote sklada.	Zavarovalnica določi letni pripis dobičkov glede na donos naložb.
Izredna vplačila premije	Možna.	Niso možna.
Rast premije / indeksacija	Možna indeksacija premije in/ali zavarovalne vsote.	Možna indeksacija.
Predujem / delni odkup	Možen je delni odkup sredstev do 80 % vrednosti zavarovalčevega premoženja.	Možen je predujem, ki je odvisen do višine odkupne vrednosti za katerega je potrebno plačevati obresti.

Vir: Lastna tabela.

Tabela 2: Primerjava naložbenega in klasičnega življenjskega zavarovanja Zavarovalnice Triglav, d.d.

ZAVAROVANJE ZNAČILNOSTI	NŽZ		MŽZ
	TS1, Renta, Evropa, Top sektorji, Rastoči trgi, Svetovni	TZD ₁	
IZBIRA SKLADOV	DA	DA	NE
PRENOS SREDSTEV MED SKLADI	DA	Omejen	NE
ZAVAROVANJE KRITIČNIH BOLEZNI	DA*	DA*	DA
DODATNO NEZGODNO ZAVAROVANJE	DA	DA	DA
POVEČANJE ZAVAROVALNE VSOTE	DA	DA	DA
PREDUJEM	DA	Omejen	DA
MIROVANJE ZAVAROVANJA	DA	DA	DA
OBNOVITEV ZAVAROVANJA	DA	DA	DA
KAPITALIZACIJA	DA	DA	DA
ODKUP	DA	DA	DA
ZAVAROVALNA VSOTA OB DOŽIVETJU	DA	DA	DA
ZAVAROVALNA VSOTA ZA PRIMER SMRTI	DA	DA	DA
PREVREDNOTENJE	DA	DA	DA
VALUTNA KLAVZULA	DA	DA	DA
ZAVAROVANJE DVEH OSEB	DA	DA	DA
PREVZEM NALOŽBENEGA TVEGANJA	Zavarovalec	ZT	ZT
OPROSTITEV DAVKA	DA	DA	DA
DOBIČEK	Neposredno, VEP	Letno	Letno

LEGENDA:

NŽZ - Naložbeno življenjsko zavarovanje

MŽZ - Mešano življenjsko zavarovanje

ZT- Zavarovalnica Triglav

TS1 - Delniški vzajemni sklad Triglav Steber I

Renta -Uravnoteženi vzajemni sklad Triglav Renta

Evropa - Mešani vzajemni sklad Triglav Evropa

Top sektorji -Delniški vzajemni sklad Triglav Top sektorji

Rastoči trgi - Delniški vzajemni sklad Triglav Rastoči trgi

Svetovni - Delniški vzajemni sklad Triglav Svetovni

TZD₁ - Investicijski sklad z zajamčenim donosom

* dodatno zavarovanje kritičnih bolezni pri NŽZ je novost v ponudbi Zavarovalnice Triglav v letu 2006

VIR: Interni podatki Zavarovalnice Triglav, d.d., 2006.

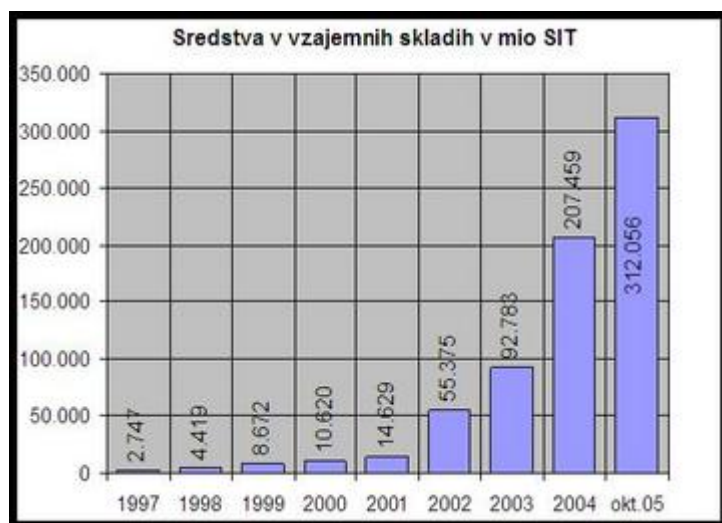
Tabela 3: Tržni deleži upravljalcev in spremembe (v %)

Tržni deleži upravljalcev in spremembe (v %)					
Tržni deleži v %			Razlika v %		
Upravljalac	31.12.2003	31.12.2004	okt.05	04-03	10/05-12/04
Triglav DZU	0,24	2,08	22,31	1,84	20,23
RCM	0,00	0,00	4,57	0,00	4,57
NLB Skladi	0,00	7,58	9,11	7,58	1,53
Capital Inv.	0,00	0,00	1,42	0,00	1,42
KD De Lux	0,00	0,00	0,31	0,00	0,31
Medvešek Pušnik	2,46	3,09	3,29	0,63	0,20
NFD	0,00	0,71	0,71	0,71	0,00
LB Maksima	0,24	0,37	0,00	0,13	-0,37
Primorski skladi	1,79	1,23	0,77	-0,56	-0,46
Perspektiva DZU	4,07	3,15	2,30	-0,92	-0,85
Krekova DZU	4,92	3,29	2,13	-1,63	-1,16
Ilirika DZU	4,27	6,36	4,76	2,09	-1,60
KBM Infond	6,49	5,95	4,31	-0,54	-1,64
Abančna DZU	5,95	5,72	3,77	-0,23	-1,95
Probanka DZU	11,99	8,12	6,11	-3,87	-2,01
PDU	0,00	6,19	3,99	6,19	-2,20
KD Investments	57,08	46,17	30,13	-10,91	-16,04

VIR: Analiza tržnih deležev in razmerja moči med ponudniki vzajemnih skladov, ki so trenutno na voljo v Sloveniji, 2005.

PRILOGA 2

Slika 1: Razmerja med upravljavci na slovenskem trgu vzajemnih skladov so se konca leta 2005 pošteno premešala. Največje spremembe so prinesli tujci in preoblikovanje Triglavovega Stebra I v vzajemni sklad, kapitala v upravljanju pa je za 312 mrd SIT

VIR: Analiza tržnih deležev in razmerja moči med ponudniki vzajemnih skladov, ki so trenutno na voljo v Sloveniji, 2005.